

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ТРАДЫЦЫІ І СУЧАСНАСЦЬ

На ўсе вашы пытанні, якія датычацца ролі і месца народных традыцый і сённяшнім жыцці (вяселлі, народзіны, пахаванні і г.д.), а таксама некаторых аспектаў народнай медыцыны, адкажучы падчас «Прамай лініі» нашы пастаянны аўтары **загадчык кафедры этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў кандыдат філалагічных навук Іван Іванавіч (Янка) КРУК і старшы выкладчык гэтай жа кафедры Аксана Венямінаўна КАТОВІЧ.**

ТЭЛЕФАНУЙЦЕ СЁННЯ, 21 ЛІСТАПАДА, на нашу «Прамую лінію» з 12.00 да 14.00 па нумарах: 292 38 92, 292 38 21.

ЗДAROЎЕ ЖАНЧЫНЫ — ЗДAROЎЕ НАЦЫІ

«Прамая лінія» адбудзецца 23 лістапада, у пятніцу, з 15.00 да 17.00 па нумарах: 8 (017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэдняе пытанні можна пакінуць па нумарах 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

Беларусь зацікаўлена ў прыцягненні інвестараў з сусветным імем

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе па пытанні супрацоўніцтва з канцэрнам «Група кампаній Ляваева» (LGC, Ізраіль).

«Беларусь аддае перавагу тым інвестарам, якія дапамагаюць краіне ў вырашэнні прыярытэтных сацыяльна-эканамічных задач на аснове ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што ў Беларусі шмат робіцца для стварэння прыярытэтных інвестыцыйнага клімату, а таму паступае шмат цікавых прапановаў ад замежных інвестараў. «Мы з вялікай увагай паставіліся да прапановы ізраільскага канцэрна, які ўзначальвае пан Ляваеў», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«У нас вялікія планы па новаму будаўніцтву і мадэрнізацыі сталіцы. Нядаўна зацверджаны праект па ўзвядзенню суперсучаснага і перспектывага гарадскога раёна «Мінск-Сіці», развіццё гарадской інфраструктуры. Не ўтаю, мы зацікаўлены ў Вашай дапамозе па пераносу за межы Мінска прамысловых прадпрыемстваў і забудовы вывазленых тэрыторый», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, зьвяртаючыся да кіраўніа канцэрна.

Беларусь разглядае два асноўныя напрамкі ўзаемадзеяння з «Група кампаній Ляваева». Гэта, па-першае, ювельніцкі бізнэс, а па-другое — інвестыцыйныя праекты ў розных галінах эканомікі і сацыяльнай сферы.

Кіраўнік канцэрна Леў Ляваеў выказаў зацікаўленасць ва ўваходжанні свайго капіталу ў ювельніцкую галіну беларускай эканомікі і развіцці тут новых тэхналогій. У бліжэйшай перспектыве не выключаецца стварэнне ў Беларусі новай ювельніцкай вытворчасці.

Паводле слоў куратара інвестыцыйных праектаў канцэрна ў Беларусь, генеральнага дырэктара Маскоўскага ювельніцкага завода

Дзяніса Адамскага, Беларусь мае патэнцыял для таго, каб стаць адным з буйных цэнтраў ювельніцкай прамысловасці. Замежныя інвестары з задавальненнем адзначылі, што ў нашай краіне не разбурана аснова для таго, каб ачыненныя прадпрыемствы сталі сур'ёзнымі гандлёвымі цэнтрамі ў ювельніцкай сферы.

Леў Ляваеў адзначыў, што амаль 80 працэнтаў ювельніцкай вытворчасці, што завозыцца ў СНД, праікаюць «па шэрых схемах». Ён падкрэсліў, што Беларусь у гэтым плане выгадна вылучаецца, паліколькі ў краіне ёсць дакладная сістэма кантролю над захаваннем парадку ў гэтай галіне.

Першы візэ-прэм'ер Беларусі Уладзімір Сямашка ў сваю чаргу праінфармаваў, што агульная сума інвестыцый, запатрабаваных у гэтай галіне, складае каля \$30 млн. З боку беларускага кіраўніцтва для інвестараў выстаўляюцца пэўныя ключавыя ўмовы. У прыватнасці, неабходна забяспечыць 100-працэнтную згаруку вытворчасці, са-дзейнічаць экспарту вырабленай прадукцыі, нарошчваць інвестыцыі.

Канцэрн зацікаўлены актывна ўдзельнічаць у развіцці ювельніцкай вытворчасці Беларусі, будаўніцтве сацыяльнай аб'ектаў, гандлёвых цэнтраў і жылых дамоў.

Па выніках сустрэчы Прэзідэнт Беларусі даручыў ураду і Нацыянальнаму банку прапрацаваць да канца года план супрацоўніцтва з канцэрнам і выйсці на рэалізацыю канкрэтных дамоўленасцяў з 1 студзеня 2008 года.

На нарадзе таксама былі агляваны перспектывы доўгатэрміновага сацыяльнага супрацоўніцтва з інвестарамі. Як вынітак, магчыма ўкладанне сродкаў LGC ў будаўніцтва балычцы, а затым на працягу 20–30 гадоў — ва ўтрыманне рэзідэнцыяльнага аб'екта. Гэта схема ўжо рэалізавана канцэрнам у Ізраілі.

Паводле вынікаў сустрэчы, адпавядаючы на пытанні журналістаў, Леў Ляваеў даў пазітыўную ацэнку інвестыцыйнаму клімату ў нашай краіне. «Калі мы прыяджаем сюды, мы бачым адкрытыя дзверы і тое, што дзяржава зацікаўлена ў развіцці бізнэсу, супрацоўніцтва і стварэння новых рэсурсаў», — адзначыў ён.

«Гэта здзіўляе, паколькі не адпавядае таму, што мы чытаем пра Беларусь у замежнай прэсе», — дадаў кіраўнік LGC. Ён падкрэсліў, што сённяшняя сустрэча з Прэзідэнтам Беларусі была вельмі плённа, паколькі на ёй абмеркаваны ўсе аспекты супрацоўніцтва — ад падтрымкі юрэйскіх суполак да канкрэтных інвестыцыйных праектаў. «Ваш Прэзідэнт адзначыў станоўчы ўклад яўрэяў у гісторыю і грамадскае жыццё Беларусі. Як прэзідэнт Федэрацыі яўрэйскіх суполак СНД, я рады адзначыць, што ў Беларусі яўрэі не адчуваюць нікага дыскамфорту», — сказаў Леў Ляваеў.

Датэлева азнаёміўшыся з умовамі выдзянення бізнэсу ў Беларусі, ізраільскі інвестар высока ацаніў не толькі інтэлектуальны патэнцыял краіны, які дае магчымасць наладзіць навукаёмістую вытворчасць у цэнтры Еўропы, але і вельмі добра развітую інфраструктуру, а таксама выключна выгаднае геаграфічнае становішча.

Кіраўнік канцэрна Леў Ляваеў лічыць самым багатым чалавекам Ізраіля. Канцэрн мае вялікія фінансавыя рэсурсы, у мінулым годзе яго абарот склаў больш як \$3 млрд, з іх больш як \$1 млрд прыпадаў на алмазны бізнэс.

Цяпер LGC рэалізуе некалькі буйных праектаў з прыцягненнем іншых буйных фірмаў. У прыватнасці, у Лас-Вегасе будзецца вялікі гасцінічна-забавульны комплекс з аб'ёмам інвеставання \$7 млрд.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Гандаль навагоднімі ўпрыгажэннямі ў Мінску

Дзень эмоцыяў і добрага настрою

21 лістапада — сусветны дзень прывітання. Ён адзначаецца штогод з 1973 года. Ідэя дня прывітання з'явілася ў разгар халоднай вайны і належыць двум братам-амерыканцам — Майклу і Браяну Макмакам. Познія вясенню 1973-га, сустрэўшыся ў штаце Небраска, браты адаслалі пісьмы ва ўсе канцы свету з вэтлівымі прывітаннямі ў знак пратэсту супраць узамнаення міжнароднай напружанасці. У пісьмах была просьба павітаць яшчэ каго-небудзь... У выніку ідэя знайшла падтрымку не толькі ў простых людзей, але і ў кіраўніцтве дзяржавы. З таго часу 21 лістапада — Сусветны дзень прывітання, радасных эмоцыяў і добрага настрою.

Напярэдні Сусветнага дня прывітанняў мы спыталі каму б хацелі перадаць прывітанні людзі вядомыя і адзаныя.

Вольга БАРАБАНШЧЫКАВА, спявачка і тэлеведучая:

«Паколькі зараз я знаходжуся ў Амерыцы, хачу перадаць прывітанне ўсім майм блізкім і знаёмым на радзіме. Чакайце, хутка я буду дома.

Асоль СЛІВЕЦ, прызёр чэмпіянатаў свету па фірыстайлі:

«Прывітанне я перадала б Дзеду Марозу, у мяне проста зараз навагодні настрой. Усіх астатніх, здаецца, я бачу кожны дзень... А яшчэ хацела б павітаць сваю сяброўку Наташу, якая, дарэчы, была сведкай на майм вяселлі, і я мужа Славу. Мы сябравалі з самага дзяцінства. Цяпер Наташа жыве ў Канадзе, у горадзе Ванкуверы. Калі мы бачымся раз у год — гэта вялікая удача, размаўляем у асноўным па тэлефоне ці па электроннай пошце. Дзіму Раку прывітанне, хоць ён і тут жыве. Ён добры чалавек, і ўсё ў яго будзе добра. Прывітанне дзюю майм бабурям і

Алена КРАВЕЦ.

МУС БЕЛАРУСІ ўСТАНОВІЛА АСОБЫ 10 БЕЛАРУСКІХ ГРАМАДЗЯН, ЯКІЯ ЗНІКЛІ ў ПЕНЗЕНСКОЙ ВОБЛАСЦІ

Аб гэтым паведаміла начальнік упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Беларусі Кацярына Самусенка-Шэлегавя.

Паводле яе слоў, раней у міністэрства паступіў дакумент з крымінальнага вышуку УУС Пензенскай вобласці, у якім паведамылася аб тым, што ў вёсцы Нільскае Бекаўскага раёна зарэгістравана неформальнае рэлігійнае аб'яднанне «Горны Іерусалім». Яго члены знішчаюць дакументы, што сведчаць асобу.

Пры правярцы грамадзян, якія з'яўляюцца членамі аб'яднання, больш як 2,39 трлн рублёў. У краіне ўжо ўведзены ў эксплуатацыю 59 аб'ектаў, а ў наступным месяцы плануецца рэалізаваць яшчэ 109 праектаў. Па выніках дзевяці месяцаў у ходзе рэалізацыі праграмы ў Беларусі ўжо створаны 2043 працоўныя месцы.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

дзядулю. Яны жывуць у Мінску, але ў розных канцах горада, бачымся не вельмі часта. Але бабулі глыбока ў курсе майёй прафесіі, імкнуча разабрацца ў тонкасях лыжнай акаратыкі...

Алена ПЕНЯЗЬ, прэс-сакратар Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя:

«У мяне два прафесійныя прывітанні. Першае — двум беларускім удзельнікам 53-й расійскай антарктычнай экспедыцыі. Гэта Аляксей Гайдуюш і Віктар Дзёмін. Апошні, дарэчы, самы малады беларускі палярнік — яго ўмясць 21 год. У іх сезонная экспедыцыя, і дадому яны вернуцца толькі праз паўгода.

Другое прывітанне ўдзельнікам міжнароднага семінара «Вугляроднае фінансаванне: перспектывы і ролі ў нацыянальнай палітыцы па рэдуцыраванні змену клімату» — які два дні праходзіць у гарадской ратушы. Гэта спецыялісты з Беларусі, Расіі, Аўстрыі, Швецыі, ЗША, Славеніі, Японіі.

Асаблівае прывітанне выпускнікам факультэта журналістыкі БДУ 2011 года...

Даніла ДАЛІМАТАЎ, член камітэта спарторніцтваў па джып-трыялу Беларускай аўтамабільнай федэрацыі:

«У сувязі з заканчэннем аўтаспартыўнага сезона ў Беларусі перадаю прывітанне ўсім пераможцам розных спарторніцтваў усіх катэгорыяў. А таксама арганізатарам спарторніцтваў і журналістам, якія нам дапамагалі. Прывітанне ўсім аматарам аўтаспарту, якія сачылі за спарторніцтвамі. У наступным сезоне пажадаю прыгожых і запамінальных момантаў і сумленнай барацьбы. Акрамя таго, прывітанне майё дзівячыне Ташчане, яна — мой вельмі добры памочнік.

Алена КРАВЕЦ.

МУС БЕЛАРУСІ ўСТАНОВІЛА АСОБЫ 10 БЕЛАРУСКІХ ГРАМАДЗЯН, ЯКІЯ ЗНІКЛІ ў ПЕНЗЕНСКОЙ ВОБЛАСЦІ

З 10 беларусаў, якія зніклі на тэрыторыі Пензенскай вобласці, 8 чалавек з'яўляюцца выхадцамі з Брэсцкай вобласці, яшчэ двое — з Магілёўскай вобласці. Заявы аб знікненні ў праваахоўныя органы падалі сваякі, што пражываюць у Баўрыўска, якія даведліся пра падзеі ў Бекаўскай раёне. Сваякі грамадзян з Брэсцкай вобласці размаўчалі, што два гады таму кіраўнік рэлігійнай секты Пётр Кузняцоў запытаў людзей, якія ў далейшым зніклі, у Пензенскай вобласці. Летам гэтага года яны накіраваліся ў Расію. Кацярына Самусенка-Шэлегавя таксама паведаміла, што цяпер МУС Беларусі сабралы ўсе неабходныя матэрыялы адносна прапаўшых асобаў, якія накіраваны ва УУС Пензенскай вобласці.

БЕЛТА.

Інавацыі — на базе айчынных распрацовак

Ва ўрадзе

Распрацоўваючы праграму інавацыйнага развіцця краіны, урад робіць акцэнт на стварэнні такой эканомікі, якая стане канкурэнтаздольнай на еўрапейскай і сусветным рынках. Прадугледжваецца, што гэты павінна быць навукаёмістая, рэсурсазберагалая і сацыяльна-арыентаваная эканоміка.

Як плануецца, у ходзе выканання гэтай праграмы будзе рэалізавана 1302 праекты: у тым ліку, створана 173 новыя прадпрыемствы і важнейшыя вытворчасці (першы ўзровень), 274 — новыя вытворчасці на дзюечых прадпрыемствах (другі ўзровень), і 753 праектаў па мадэрнізацыі дзюечых вытворчасцяў і 457 праектаў, якія звязаны з асаваеннем перадавых тэхналогій. Аб тым, якія краіне рэалізуецца Дзяржаўная праграма інавацыйнага развіцця Беларусі на 2007–2010 гады, і шліа ўчора размова на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў, на якім старшыняваў першы намеснік прэм'ер-міністра Уладзімір Сямашка.

«Сёння мы можам канстатаваць, што ў нас ужо ёсць у гэтай справе пэўныя поспехі», — адзначыў Уладзімір Сямашка. Сярод найбольш яркіх інавацыйных праектаў, якія былі рэалізаваны сёлета ў рэспубліцы, ён назваў, у прыватнасці, стварэнне вытворчасці

бясшюўных гарачакатаных труб на БМЗ. Па сутнасці, заўважыў першы візэ-прэм'ер, гэта завод у заводзе. Значнасьць для краіны гэтая праекта заключаецца ў тым, што цяпер мы не будзем прадаваць за мяжу баланкі па 300–350 долараў за тону, а пойдзе туды высякасная, высокатэхналагічная прадукцыя, якая каштуе мінімум 800 долараў за тону. А гэта, канстатуючы Уладзімір Сямашка, дадатковыя паступленні ў бюджэт.

Яшчэ адзін завод у заводзе — стварэнне на ЗАТ «Атлант» вытворчасці аўтаматычных пральных машын. На прадпрыемстве створаны магчымасці для выпуску 700 тысяч такіх машын. Зараз там вырабляецца 150 тысяч штук гэтай прадукцыі. Акрамя таго, узгадуў першы візэ-прэм'ер і пра Смаргонскі агрэгатны завод, на якім створаны магчымасці для вытворчасці 5 тысяч садава-вінаградных трактароў «MT3-921».

Вынесенае ўчора на абмеркаванне Прэзідыума пытанне па інавацыйным развіцці Уладзімір Сямашка выдзеліў як надзвычайнае. Без рэалізацыі абмярковаемай праграмы ён назваў будаўніцтвам інавацыйнага тэмпы росту ў асноўным аб'ёму ВВП і інвестыцый. Між іншым, паводле яго слоў, тэмпы росту першага ў наступным годзе павінны склацца не менш як 108,5 працэнта. «Эканаміка краі-

ны ўвайшла ў прыпынку новую сферу — сферу абнаўлення», — лічыць першы візэ-прэм'ер. — Аднак усё, чаму мы да гэтага часу дабіліся, створана на тых фондах, на тым абсталяванні, якое мы атрымалі ў спадчыну ад буйнога СССР. Каб і надалей захаваць высокую тэмпу росту ВВП, мы павінны абнаўляць фонды — гэтага патрабуе жыццё», — зазначыў ён.

Дарэчы, мяркуючы па агульнай на пасяджэнні інфармацыі, інавацыйнае развіццё эканомікі будзе ў асноўным базіравацца на айчынных навуковых распрацоўках і тэхналогіях. У прыватнасці, як паведаміў старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Уладзімір Мацюшоў, прадугледжваецца выкананне больш за тысячу праектаў менавіта на падставе ўкаранення беларускіх тэхналогій. Паводле яго слоў, сёлета за 10 месяцаў аб'ём вытворчасці інавацыйнай прадукцыі ў рэспубліцы дасягнуў амаль 15 трлн рублёў. У гэтым годзе праца вядзецца па 660 праектах, на якія было накіравана больш як 2,39 трлн рублёў. У краіне ўжо ўведзены ў эксплуатацыю 59 аб'ектаў, а ў наступным месяцы плануецца рэалізаваць яшчэ 109 праектаў. Па выніках дзевяці месяцаў у ходзе рэалізацыі праграмы ў Беларусі ўжо створаны 2043 працоўныя месцы.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

КОЛЬКАСЦЬ ЗАГІНУЛЫХ НА ШАХЦЕ ЗАСЯДЗКА ВЫРАСЛА ДА 89 ЧАЛАВЕК

Ва Украіне ў дзекацкай шахце імя Засядзка ўчора працягваліся аварыйна-выратавальныя работы ў зоне выбуху метану, які адбыўся ў нядзелю.

Па інфармацыі штаба пошукава-выратавальных работ па стану на 14 гадзін аўторка былі знойдзены цэлы 89 загінулых шахцэраў. Невядомым застаецца лёс 11 гарнякоў, якія з моманту аварыі лічыцца прапаўшымі без вестак. Прэзідэнт Украіны Віктар Юшчанка абвясціў 20 лістапада агульнанацыянальным Днём жалобы.

ПУЦІН НЕ ДАЗВОЛІЦЬ НАТА «НАКАЧВАЦЬ МУСКУЛЫ»

Расія будзе павышаць боегатоўнасць стратэгічных ядзерных сіл, каб нанесці хуткі і адважны адказ любому агрэсару, заявіў прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін на нарадзе міністэрства абароны. Паводле яго слоў, Расія «не можа дазволіць сабе заставацца безудельнай да відэачонага «накачвання мускулаў» НАТА на межэх з РФ».

Адной з адважных контрмераў Пуцін назваў прыпыненне

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ўдзелу Расіі ў Дагаворы аб звычайных узброеных сілах у Еўропе. Нагадаем, Расія ўводзіць мараторый на ўдзел у ДЗУСЕ ў поўнач з 12 на 13 снежня.

НОВЫ ўРАД ПОЛЬШЧЫ ВЫЛУЧАЕ ДАДАТКОВЫЯ ўМОВЫ ДЛЯ ўСТАНОВКІ АМЕРЫКАНСКАЙ ПРА

Планы ЗША па размяшчэнні проціракетнай базы ў Польшчы павінны залежаць ад таго, ці прадаставіць Амерыка Польшчы ўзбраен-

ны ў В'етнаме, аднак за апошнія чатыры гады значна вырасла. Разкі скачок (42 працэнты) зафіксаваны на працягу 2007 года. Згодна з армейскай статыстыкай, прыкладна дзевяць з тысячы салдатаў дэзерціравалі сёлета. Летась так паступілі сямяра з кожнай тысячы ваіскоўцаў. Усяго за гэты год армейскае шэрагі самавольна пакінулі каля 4700 чалавек, чым на паўтары тысячы больш, чым летась.

ПАЖАДАННЕ «ЗАТКНУЦА» АД КАРАЛЯ ІСПАНІИ СТАЛА ПАПУЛЯРНЫМ РЫНГТОМ

Скандальнае выказванне іспанскага караля Хуана Карласа II, які паручыў дыпламатычны этыкет, стала звышпапулярным рынгамом у яго на радзіме.

КОЛЬКАСЦЬ ДЭЗЕРЦІРАЎ З АРМІИ ЗША ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ НА 80 ПРАЦЭНТАЎ

Колькасць дэзерціраў ў амерыканскай арміі дасягнула максімуму з 1980 года і павялічылася на 80 працэнтаў у параўнанні з 2003 годам.

Цяпершняя колькасць дэзерціраў усё ж меншая, чым у часы вай-

ны ў В'етнаме, аднак за апошнія чатыры гады значна вырасла. Разкі скачок (42 працэнты) зафіксаваны на працягу 2007 года. Згодна з армейскай статыстыкай, прыкладна дзевяць з тысячы салдатаў дэзерціравалі сёлета. Летась так паступілі сямяра з кожнай тысячы ваіскоўцаў. Усяго за гэты год армейскае шэрагі самавольна пакінулі каля 4700 чалавек, чым на паўтары тысячы больш, чым летась.

ПАЖАДАННЕ «ЗАТКНУЦА» АД КАРАЛЯ ІСПАНІИ СТАЛА ПАПУЛЯРНЫМ РЫНГТОМ

Скандальнае выказванне іспанскага караля Хуана Карласа II, які паручыў дыпламатычны этыкет, стала звышпапулярным рынгамом у яго на радзіме.

КОЛЬКАСЦЬ ДЭЗЕРЦІРАЎ З АРМІИ ЗША ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ НА 80 ПРАЦЭНТАЎ

Колькасць дэзерціраў ў амерыканскай арміі дасягнула максімуму з 1980 года і павялічылася на 80 працэнтаў у параўнанні з 2003 годам.

Цяпершняя колькасць дэзерціраў усё ж меншая, чым у часы вай-

белагрупппромбанк

традиции будущего

ПОБЕДИТЕЛЬ КОНКУРСА «БРЭНД ГОДА 2006»

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «БЕЛАГРУПППРОМБАНК»

сообщает, что 28 ноября 2007 года проводится внеочередное

Общее собрание акционеров в заочной форме.

220036, г. Минск, проспект Жукова, 3.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.

2. О внесении изменений в устав ОАО «Белагрупппромбанк».

3. О признании утратившими силу «Типового положения о филиале открытого акционерного общества «Белагрупппромбанк» и «Типового положения об отделении открытого акционерного общества «Белагрупппромбанк», утвержденных Общим собранием акционеров 24 марта 1992 г., протокол № 1.

Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании, — 19 ноября 2007 года.

Для получения бюллетеней для заочного голосования просим обращаться в ОАО «Белагрупппромбанк», его филиалы и отделения по месту нахождения акционеров.

Бюллетени для заочного голосования заполняются и представляются не позднее 26 ноября г.г.

С решениями, принятыми Общим собранием акционеров банка, можно будет ознакомиться в учреждениях ОАО «Белагрупппромбанк» после 7 декабря 2007 года.

Телефоны для справок: 8(017) 250 60 01, 228 53 03.

Производственное республиканское унитарное предприятие «Минский автомобильный завод» (Продавец) совместно с КУП «Минский городской центр недвижимости»

проводят ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже объекта республиканской собственности — оборудования для изготовления изотермических панелей для рефрижераторов (инвентарный № 490260), 1998 год выпуска. Оборудование находится по адресу: г. Могилев, ул. Крупская, 232. Начальная цена лота — 1 122 969 908 рублей. Перечень документов для участия в аукционе, порядок проведения торгов и иные условия оговорены в условиях проведения аукциона. Оплата за приобретенное оборудование производится в соответствии с договором купли-продажи, который заключается в течение 20 рабочих дней после проведения аукциона. Задаток в размере 100 000 000 рублей перечисляется на расчетный счет № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, код 153001331, УНП 190398583 КУП «Минский городской центр недвижимости». Аукцион состоится 4 декабря 2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Социалистическая, 2. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 3 декабря 2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

У ЖЛОБІНЕ РАЗБУРАНА «АСІНАЕ ГНЯЗДО»

«Гучная справа»

Упраўленнем Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці, аб чым нашай газеце паведаміла прэс-група камітэта, зараз расследуецца крымінальная справа ў адносінах да членаў злачыннай арганізацыі, якая дзейнічала ў горадзе на працягу некалькіх гадоў.

Напачатку адзначым, што крымінальныя справы па частцы 4 артыкула 210 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (крадзяжы шляхам зложвання службовымі паўнамоцтвамі, учыненыя ў асобліва буйных памерах) узбуджаны супраць шэрагу работнікаў республіканскага ўнітарнага прадпрыемства «Беларускі металургічны завод» у канцы мінулага месяца. Яны падарожнічалі ў крадзяжы каля 1200 кілаграмаў ферамалібдэну — сыравіны, якая выкарыстоўваецца пры выплаўцы сталі і тона якой каштуе каля шасцідзесяці тысяч амерыканскіх долараў.

Як такое магло быць, спыталі мы ў начальніка следчага аддзела камітэта Жоглы, і Уладзімір Аляксандравіч пачаў свой расказ, як гаворыцца, здалёку, з мінулых дзесяцігоддзяў. У пачатку іх у Жлобіне сфармавалася арганізаваная злачынная група, члены якой мяняліся. «Манополь» яе на значныя справы існавала да пэўнага часу, а менавіта да таго, пакуль не з'явіліся новыя такія групы. Восць паміж імі і пачалася барацьба за «гегемонію», за права быць першай, за сферы ўплыву.

У 1995 годзе ў горадзе з'явілася група бандытаў з Магнітагорска, члены якой у сабе на радзіме ўчынілі забойствы і разбойныя напады. У Жлобіне яны арганізавалі ўгонны аўтамабільна-легкавушак, учынілі іншыя крымінальныя справы. «Навар» адбіраючы ў нас, вырасцілі мясцовыя бандыты і «наехалі» на тых. Сілы ў залётных групах былі слабейшыя, і яны вымушаны былі плаціць даніну мясцо-

рамалібдэну на БМЗ?

— Ды не. Справа ў тым, што ў Жлобіне арудавалі некалькі злачынных груп, якія былі аб'яднаныя, як гаворыцца, пад адным пачаткам. Імі кіраваў «аўтарытэт», які ў сваю чаргу падпарадкоўваўся іншаму крымінальнаму «аўтарытэту» з Баўрыска. Дык вось, сферы ўплыву паміж тымі групамі строга размяркоўваліся. Напрыклад, члены адной з іх падарожнічалі ў сістэматычным вымаганні грашовых сродкаў і маёмасці ў прадпрыемствах. Дырэктары прыватных фірмаў і камерцыйных прапак абкладваліся штотымесячнай даннай. Тых, хто адмаўляўся плаціць, запыталі самі ў сабе жлобінінскія бандыты, і ў колькасці дваццаці чалавек паехалі разбірацца з апошнімі. У выніку перастралялі два жлобінінскія бандыты былі смяротна параненыя, а два каўказцы вымушаны былі залечваць свае раны. Адна з іх быў пасля гэтага асуджаны за перавышэнне неабходнай абароны і незаконнае захоўванне зброі.

На рахунку жлобінінскіх злачыннай групы было шмат крымінальных спраў, і рэспубліканская пракуратура сур'ёзна пачала займацца ёю, у выніку чаго ўсе бандыты былі арыштаваныя. Справа працягнулася два гады, аднак чаканага выніка не атрымалася з-за недастатковага на тых часах заканадаўства. У турму трапілі толькі тры злачынцы, якія неўзабаве, адбыўшы пакаранне, выйшлі на волю і зноў узняліся праз пэўны перыяд за старо, сабраўшы пад свой «сцяг» былых саўдзельнікаў злачынстваў.

— Яны, — працягвае далей свой расказ Уладзімір Аляксандравіч, — былі затрыманы разам са сваімі ідэаламі праз пэўны час, і ў адносінах да іх узбуджаны крымінальныя справы.

— Гэта група і была здзейсненая нейкім чынам у крадзяжы фе-

ляровых металаў з тэрыторыі БМЗ. Кожнае такое злачынства дэталёва планавалася. Бандыты фактычна патрулявалі тэрыторыю, што прымыкала да прадпрыемства, выслежваючы тых, хто цягнуў той метал праз агароджу. Затым у масках і камуфляжы рабілі на іх разбойныя напады і або забіралі ўкрадзеныя рэчы, або паграбавалі ад іх грошы. У залежнасці складалася ўражанне, што тым самым яны адкупляюцца ад ведамскай аховы ці наогул ад міліцыі. На ўзбраенні ў злачынцы мелася халодная і агнястрэльная зброя.

— Сёлета нашым упраўленнем, — гаворыць Уладзімір Жогла, — узбуджана 48 крымінальных спраў у адносінах да членаў некалькіх злачынных груп, што на працягу шэрагу гадоў дзейнічалі ў горадзе над Дняпром. І зараз у якасці падарожнікоў і абвінавачваных па крымінальных справах праходзяць 19 чалавек. Накладзены арышт на іхнія буйныя аб'екты нерухомасці, у тым ліку і на бар, што знаходзіцца на аўтамагістралі Гомель—Мінск, дамы, аўтатранспартныя сродкі. Следства працягваецца ўжо дзевяць месяцаў, яны яшчэ не закончаны. У час яго ўстанавіваюцца новыя ўдзельнікі злачынстваў, новыя эпізоды.

— Асінае гняздо ў Жлобіне можна лічыць разбураным. А ці не ўзнікне яно яшчэ? Ці не паўторыцца той малюнак дзесяцігоддзяў даўнаасці, калі з вялікай «шмары» будзе маленькі-маленькі «дожджык»? А менавіта: калі пасля той гучнай справы, апісанай вышэй, пакаранне ў турме адбылі толькі тры злачынцы. Гэтымі і іншымі пытаннямі задаюцца жыхары Жлобіна. І не толькі яно...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РОЗНІЧНЫЯ БАНКАЎСКІЯ ПАСЛУГІ: ДАСТУПНА, ЯКАСА І У ШЫРОКІМ АСАРТЫМЕНЦЕ

Другі год запар ААТ «Белгарапрамбанк» выступае арганізатарам канферэнцыі, прысвечанай развіццю банкаўскага рознічнага бізнесу ў Беларусі.

У межах другой спецыялізаванай канферэнцыі «Рознічныя банкаўскія паслугі: тэндэнцыі і перспектывы» прадстаўнікі Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь, Асацыяцыі беларускіх банкаў, топ-менеджеры вядучых беларускіх і замежных банкаў, кіраўнікі буйных страхавых і ІТ-кампаній, а таксама менеджеры прадстаўніцтва міжнароднай плацёжнай сістэмы Visa International разгледзелі актуальныя пытанні развіцця рознічных банкаўскіх прадуктаў і паслуг, перспектывы і прыярытэты карткавага бізнесу ў краіне.

Паводле слоў старшыні праўлення ААТ «Белгарапрамбанк» Сяргея РУМАСА, рознічныя банкаўскія паслугі з'яўляюцца адным з асноўных накірункаў работы ўсіх банкаў. У тым ліку па прычыне апошніх часам. Далейшыя крокі павінны спрыяць развіццю канкурэнцыі паміж банкамі, а значыць, кліенты атрымаюць яшчэ больш шырокія магчымасці для выбару, адначасна ў адкрыцці канферэнцыі Сяргея Румаса. Што датычыцца ўдэла ААТ «Белгарапрамбанк», то ён гатовы ўнесці сваю лепту ў фарміраванне рынку рознічных банкаўскіх паслуг. Дарчы, пра свае актыўныя дзеянні і намеры ў гэтым накірунку банк заявіў яшчэ летась, на першай спецыялізаванай канферэнцыі.

Варта нагадаць, што ў Беларусі зараз дзейнічае 27 банкаў, чый сукупны ўстаўны фонд складае 3 932,7 млрд рублёў. Доля рэзідэнтаў — 90,9 працэнта (дзяржаўная доля — 86,5 працэнта), доля нерэзідэнтаў — 9,1 працэнта. Банкі прадстаўляюць насельніцтва шырокай спектр паслуг: крэдытаванне, разлікова-касавыя аперацыі, кансультацыйна-інфармацыйныя паслугі, аперацыі з каштоўнымі камянямі і металамі, аперацыі з каштоўнымі паперамі, валютна-абменныя аперацыі, прыягненне грашовых сродкаў насельніцтва.

Як адзначае начальнік галоўнага ўпраўлення рэгулявання банкаўскіх аперацый Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Таццяна ПАЛЯГОШКА, 18 банкаў працуюць з грашовымі сродкамі насельніцтва. Аб'ёмы прыягнутых грашовых сродкаў выраслі, дарчы, за апошнія шэсць гадоў у 19 разоў, і на аднаго жыхара цяпер даводзіцца 1013,9 тысячы рублёў. З 2004 года ў гэтай структуры адбыліся змяненні ў бок дэпазітаў у беларускіх рублях. Зараз яны складаюць 65 працэнтаў ад агульнай колькасці. Найбольшая колькасць прыягнутых ад насельніцтва грашовых сродкаў — 60,4 працэнта прыпадае на ААТ «ААБ Беларусбанк», на ААТ «Белгарапрамбанк» — 11 працэнтаў, ААТ «Белпрамбудбанк» — 8,4 працэнта, ААТ «Белінвестбанк» — 7,5 працэнта, «Прыорабанк» ААТ — 7,5 працэнта і на ўсе іншыя банкі — 7,7 працэнта.

У ПРЫГАРДЗЕ ГОМЕЛЯ СУПРАЦОЎНІК МНС ВЫРАТАВАЎ РЫБАКА, ЯКІ ТАНУЎ

Трагедыя ледзь не здарылася ў вёсцы Пакалобічы Гомельскага раёна. Мясцовага жыхара, які падчас рыбаліч пачаў тануць у возеры, выратаваў супрацоўнік Ветэкаўскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях Мікалай Гарэльскі, які знаходзіўся непаладэку. Яны паведамілі ў Гомельскім раённым аддзеле ўнутраных спраў, выратавальнік заўважыў мужчыну, які тануў, калі вяртаўся дадому. Той, спрабуючы ўтрымацца на вадзе, клікаў на дапамогу. Мікалай Гарэльскі схопіў у двары свайго дома лодку і вёсла, хутка дабраўся да сярэдзіны возера і выцягнуў рыбака.

Паводле інфармацыі супрацоўніка міліцыі, напярэплі шпіталізаваны ў мясцовую бальніцу. Папяродні дзяляцца — пераахалоджэнне.

Алена САФРОНАВА, БЕЛТА.

БЕЛОРУССКИЙ ИНДУСТРИАЛЬНЫЙ БАНК

Внимание владельцев акций ОАО «Белорусский Индустриальный Банк»

ОАО «Белорусский Индустриальный Банк» сообщает, что 29 ноября 2007 г. СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Белорусский Индустриальный Банк»

- в заочной форме путем письменного опроса с повесткой дня:
- о направлении части прибыли ОАО «Белорусский Индустриальный Банк» за 2007 год в фонд развития ОАО «Белорусский Индустриальный Банк»;
- о внесении изменений в Положение о Наблюдательном Совете ОАО «Белорусский Индустриальный Банк»;
- о благотворительной деятельности ОАО «Белорусский Индустриальный Банк».

Бюллетени для заочного голосования лица, имеющие право на участие в Общем Собрании акционеров ОАО «Белорусский Индустриальный Банк», могут получить, заполнить и предоставить по месту нахождения головного ОАО «Белорусский Индустриальный Банк» и его филиалов:

г. Минск, ул. Мельничкайте, 8;
г. Минск, ул. Энгельса, 30;
г. Витебск, ул. Чапаева, 16;
г. Гомель, ул. Головацкого, 19;
г. Гродно, бульвар Ленинского комсомола, 7а;
г. Могилев, пер. 2-й Крутой, 3а.

Срок окончания приема заполненных бюллетеней 26 ноября 2007 г. Информацию по вопросам повестки дня предоставляется по указанным адресам лицам, имеющим право на участие в собрании, при предъявлении ими документов, подтверждающих личность и полномочия представителя.

Телефон для справок: т/ф 209 41 85.

Наблюдательный Совет ОАО «Белорусский Индустриальный Банк».

На конкурс апавяданняў

Яны трое, відаць, былі будаўнічымі, бо кожны раз везлі з сабою, акрамя шырш тораў, розныя будаўнічыя прыстасаванні: рыэйсмус, цябцыбаты самаробны цыркуль, плінтусы да падлогі. У аднаго з іх, высокага доўгавалосага мужчыны, нязвычайна была жоўтая металічна-драўляная рыйка для муляроў по-грунтага. Жоўтую рычку ён вельмі бярэ: калі сядзеў на прывязальнай лаўцы, дык і тады не выпускаў яе з рукі, туліў да сябе. Тору бы ў другой руцэ трымаў таксама напружана. «Мабыць, там іншыя дарагія прылады?» — думаў я, калі заставаў гэтую тройцу каля прыгараднага вакзала.

Апошнім часам я неабякава адносіўся да будаўнікоў, бо на сваім ледзічцы паставіў невядучую цагляную хаціну, калі так можна яе назваць. Жонка доўга мяне «пілава-ла», зыркаючы з-пад акулераў: «Зямлю атрымалі, агарадзілі, а прыездзе, дык няма дзе прысець, ад дажджу ці сонца захіліцца!». Нарэшце я пачаў займацца «домам». Ка-нешне, клопату хапіла, бо з людзьмі, якіх раней не ведаў, цяжка было працаваць, а трапіліся розныя.

Першую зіму пабудова самотна прастаяла пад снегам і сцюжам, а ўжо на наступны год, увесну, дарабілася тое, на што бракавала часу і грошай мінулым летам. Акрамя недаробкаў у сярэдзіне памішкання, застаўся недабудаваныя комні, на які не хапіла прыгожай чырвонай цэгля. Калі цэглу дзавезлі, тры жонка знайшла і двух майстроў — маладых хлопцаў са сваёй канторы. Чым яны займаліся на жончыннай працы, я не ведаў, але комні паклалі, толькі праз некаторы час будаўнічы расвор пачаў тапырчыцца і вывальвацца з-пад цэгля. Комні стаў для мяне нейкім нягледым памочнікам на шасці сотках зямлі.

І тут я ўспомніў пра траіх «знаёмых» будаўнікоў. «Вось хто мне дапаможа, хто давядзе нарэшце да ладу мой домік!». Я дабраўся да вакзала задоўга да адышоў цагніка, што кіраваўся ў бок майго ледзічцы, каб знайсці іх. Яны стаялі на пероне і курплі. Наймалодшы, блявы з непрычысанымі валасамі, нешта галосна гаварыў мажмаму рыжыватаму напарніку, той пашмэйваў і прыглядаўся да ранніх пасажыраў, што праходзілі паўз іх. Трэці, з торабаў ў адной руцэ і жоўтай рычкаю ў другой, курплі моўчкі, не вымаючы з рота доўгай папяросы. Ён мне больш падабаўся — заклапоцаным «будаўнічым» выглядам, самавітасцю ці што... Я павітаўся з усімі, але запытаўся, пазіраючы менавіта на яго:

— Васіль, мо ты і з'едзіш з гаспадаром, а мы з Міхасём даромім учарашняе...
— То колькі ўжо той працы з комні, зроблю, а вы, паказвай! — сказаў Васіль. — Давай, трысану доўгімі валасамі.
— Апынуўшыся каля домкі на ледзічцы, я найперш паказаў яму бале з расворам, якім карысталіся хлопцы з жончыннай працы.
— Дык яны гэты расвор не дарабілі. Яго размяшчаў лелей траз, — сказаў Васіль. — Давай, тразмевай, пакуль я перапрапну.

Што ж, разбіраюцца. Я неяк ладзіў на ледзічцы на дах глядзець на той клыты комні і значыць, што ў расворы засталася сухая вагна; яна пад дажджамі пачала «працаваць» і высыпацца. Пакуль я, спеца націгнуўшы камбінезона паверх вопраткі, у якой прыехаў, мяшаў расвор у бале, Васіль перапрапнуўся ў доміку, потым перакручыў сточыя лобач.

— Ну што, мо шклану віна выдпем для сурэву? — запытаўся ён, калі я закончыў. — Рана яшчэ, справімся.
— Выпіць можна, у мяне гарэлка ёсць. Ды і галодныя вы, напэўна?
Я пайшоў на кухню да стала. Нарэзаў кілбасы, хлеба, дастаў агаручкаў з памідорамі. паўлітэру цук адкаркаваў «сняжыкоў» і напоўніў чаркі.

— Сядзіце, частуйцеся! — за-спрасіў я Васіля на сваё гаспадарскае міла яна.
Ён прысеў наспраць, моўчкі выпіў, пакрыўся, узняў у рукі сваю торбачку.

— Гарэлка вельмі моцная, тразба ўсё ж віна, — сказаў ён і выпя-

Вірусы атакуюць

На мінулым тыдні ў медыцынскай установе сталіцы з сімптомамі ВРВІ з'явіліся каля 20 тысяч чалавек. Гэта на 46 працэнтаў больш, чым на папярэднім тыдні, і на 16 — у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. 52 працэнт захварэўшых — дзеці. Аб гэтым паведамілі на аперацыйнай нарадзе ў мэры галоўны санітарны ўрач Мінска Фёдар Германовіч. Штодня ў горадзе шпіталізуюцца 4—11 чалавек.

Па ацэнцы медыкаў, эпідэмія грыпу і ВРВІ сёлетняй зімой чакаецца ў канцы студзеня—пачатку лютага. Яна будзе сярэдняй інтэнсіўнасці, з перавагай віруснай грыпу А і В. Нагадаем, мінулай зімой эпідэмія ў сталіцы была аб'яўлена 22 лютага.

Штогод на грып і ВРВІ хварэюць ад 10 да 15 працэнтаў мінчан. Святлана ФРАЛЯНKOBA, «Мінск—Навіны».

Кіно, у якім не гуляць

Названы першыя пераможцы Мінскага міжнароднага кінафестывалю. Галоўны прыз у конкурсе дракументальнага кіно паедзе ў Данію. Ён прысуджаны рэжысёру Эрленд Э. Мо за фільм «Мае вочы».

Раней «Лістапад» абыходзіўся без дакументальнага кіно. І было ў гэтым штосці ненаатуральнае: вялікі фестываль маюць такую праграму. Лінаць за гонар мець яе. Гэта нават справа простыцца. За чатырнаццаць гадоў існавання «Лістапад» прапавіраў на свой фестывальні імідж. Сёлета дадалася прэстыжы яшчэ на адзін конкурс.

— Самы пазычаны фестываль на постсавецкай прасторы не мог больш абыходзіцца без дакументальнага кіно, — падкрэсліла рэжысёр Валіянца Гуркаленка, старшыня журы конкурсу дакументальнага фільмаў (Масква). — Таму што дакументалісты валодаюць цэльным светапоглядом, нават сямрэ хаосу і развалу яны могуць убачыць і паказаць іншым тое, што трымае гэты свет. У Мінску была лепшая праграма дакументальнага кіно сярэд тых фестывалю, на якіх я была апошнім часам. Што ні фільм, то адкрыццё. Трэба павінавацца арганізатару з выдатна складзенай праграмай.

Захалюнаецца журы адчувацца і па той колькасці прызоў, якія яно прызначае. Дацкі фільм адразу вылучылі з усяй праграмы, як прэзідэнта на гран-пры. У многіх працах дакхдуліла тэм і шлях яе ўвасаблення, напрыклад, у літоўскай стужцы «Бабуля і дзядуля» быў знойдзены далікатны шлях спасціжэння гісторыі. Здаўляцца давялося, калі беларускі фільм «Крывая ніва» іранскі «За снежным узгоркам» расказалі пра адно і тое ж: як жыць у тым месцы, дзе ўжо не жыцьцём... Глядацкія сіматэі былі адраджаны расійскай карціне «Крыштальныя клопчых». Але калі глядзецкі ардынскую стужку «Памаліцца за нас», то зразумелі: дзеці, жыццё якіх было зламана падчас канфлікту ў Нагорным Карабаху, патрэбна дапамога, ці нават праця маральнага падтрымка...

Фільмы былі настолькі яркія і моцныя, што журы хацелася адзначыць як мага болей, у выніку ўзнагароды прызначаны за 7 кінастужак. Некаторыя вельмі выдатныя працы абмінулі ўвагаю толькі з-за таго, што яны ўжо... многа ласці мелі на іншых міжнародных кінафестывалюх. Напрыклад, беларускі фільм Галіны Адамовіч «Завядзёнка». Затое ў лаўрэаты патрапілі 2 працы беларускіх рэжысёраў: «Крывая ніва» Сяргея Рыбакова і «Пагаворы на ты», ці Сеанс культурнай лепкі як піскааналіза...» Алксандра Карпава-малодшага. Усяго ў конкурснай праграме 8 беларускіх фільмаў — у якім яшчэ кіно мы можам канкураваць так паспяхова?!

— Беларуская дакументалістыка мае свой твар, — тлумачыць Валіянца Гуркаленка. — Яна самабытная, яркая, не губляецца нідзе. У нас захавалася традыцыя, якая пераывалася ў Расіі, і гэта вызначыла ўзровень сённяшняй кінадакументалістыкі ў нашай краіне. У беларускім вельмі шмат душэўнай цэпльнi, яркавага гумару, сардэчных адносінаў да сваіх герояў. Карані, на мой погляд, ідуць глыбока ў народную традыцыю. Сапраўды, у дакументалістыцы нам ёсць што паказаць. І мы гэта робім не толькі ў конкурсе. У рамках фестывалю арганізаваная праграма так званая «Беларускага рэтра», дзе дэманстравалі лепшыя фільмы апошніх гадоў. І да канца фестывалю яшчэ можна будзе убачыць некаторыя фестывальныя дакументальныя фільмы. На жаль, даўка не ўсе. Таму што дакументальнае не ідзе ў пракаце, у яго менш магчымасцяў патрапіць да шырокага глядача.

Арганізацыя конкурсу дакументальнага кіно павысіць статус у грамадстве негультывавае кіно, — лічыць Міхал Жданюўскі, мастацкі кіраўнік студыі «Летапіс» нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм». — Трэба раўняцца, што такое кіно — не атракцыён. Гэта рэчы, якія прымушваюць цэбе выкінуць смечце з галавы і з душы. Сёння адчуваецца дэфіцыт такога кіно — разумнага, глыбокага, якое выклікае моцныя эмоцыі, прымушае спачуваць ці радавацца за людзей, якія становяцца героямі дакументалістыкі. Таму вельмі важна адчуць, што значыць гэтае мастацтва, асабіла сёння, калі вывух можа атрымаць кожны дзе толькі можна і як толькі можна, нават на камеру ў тэлефон. Конкурс такога ўзроўню дзе магчымасць паразважачы, які павіна развівацца дакументальнае кіно.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Сёння ў нашым ужо някласавым грамадстве людзі больш дзеляцца на дачнікаў і нядачнікаў. І шчаслівыя уладальнікі дач — ці не самыя шчы і ні ёсць пакатнікі сваёй маёмасці. Чытайце пра гэта апавяданне Лявона Валасюка. Дачнікі — спачувальныя, нядачнікі — радуйцеся. Віктар КАЗЬКО.

нуў пляшку таннага напою. Прага-віта зрабіў некалькі глыткоў, выцер рукавом кашулі вусны. Пасядзеў хвілінку і выняў са сваёй ужо знакамітай торбы свіное вуха брудна-жоўтага колеру. Еў, запіваючы ві-

Лявон ВАЛАСЮК

КОМІН

— На табе дзесяць баксаў за дапамогу, за тое, што згадзіўся! — працягнуў я падрыцтанавыя даўно амерыканскія грошы.

— Мо грошай і не трэба... Давай пасядзім, — неяк паныла Давыд Васіль. Але дзестку Узэй, свабоднаю рукою пацігнуўшы па шкланку з гарэлкаю. — Хай, я і пячучы выпію, імя ў мяне больш няма. За комні! — І тут голас яго пам'якчэў. — За грошы здзяк. Я, ка-нешне, не заслужыў іх, але... Але мне трэба заплаціць за падавал, — За які падвал?
— Той, куды я трапіў, дзе жыў цяпер. Дзе і Міхас з Рыжым... Яны да ніткі цэбе абдарабілі! Таеў ішчасце, што да багацейшых паехалі, нашата багачейшых, чым ты... Ну, а мяне, надбепаненага, табе сплывалі. Каб не замінаў імі.

— Слухай, а навошта ты носіш гэтую прыладу? — паказаў я на рычку.
— Гэта не прылада, а прынада. Для такіх, як ты...
— І часта ўдзяцца вам гэтае... як ліпку, як... Як ты сказаў?
— Да ніткі, — гэтак жа пахмурна і сур'ёзна паправаў мяне Васіль. — Калі як. Часам і каля мсакамбіта напасца даводзіцца. Непаладэку ад яго жывецім.

Тут, па дарозе, а потым на прыпынку і ў прыгарадным цагніку Васіль нямыла, ажко я здзіўніўся з ягоцінай гаварлівасці, паведаў пра жыццё сваё няўдала, пра дачку, якая вучыцца ў нейкім далёкім педуніверсітэце, пра завод, дзе працаваў не згадае колькі гадоў таму, пра футбол... Калі прыхвілі, паказаў рукою на вакзал і спытаўся, дзе там можна памянчы амерыканскую дзестку. «Віна трэба купіць. Не хочаш, я частую? То будзь...» І знік.

Пасля гэтага, едучы на ледзічцы, я некалькі разоў зважваю яго ў навопце, але ён мяне стараніўся, не падышоў ні разу...

г. Брэст.

Фота: Вольгі ЛАСКІ.

Былыя выпускнікі гродзенскага вучылішча Валіянца Мікалаевіча ГУТЮСКА і Паіса Георгіева ЧАПКО ўжо больш за 30 гадоў працуюць майстрамі па рамонт гадзіннікаў. «Ажыўляюць» яны і вялікія і зусім мікрааскапічны гадзіннікі. І абавязна жаноча ўсмешка не зыходзіць з іх твараў — мабыць, можна быць шчаслівым, нават пільна назіраючы за часам.

Спрэчныя нататкі

Натуральны адбор ніхто не адмяняў

У недалёкім мінулым нам жылося спакойна, як тым залатым рыбкам у акварыуме. Кожны ведаў, што заўтра будзе зарплата, а наконт работы ўвогуле не турбаваліся — былі б рукі ды галава. Складвалі грошы на ашчадныя кніжкі і думалі, што заўсёды так будзе. А тут зусім нечакана гісторыя ўзяла дз на сваіх хвалях вынесла нас з акварыума ў акіян. І мы ўбачылі, што свет вялікі і суровы. Знік спакой, бо за сваё існаванне неабходна ўжо змагацца.

Веліч Ч. Дарвіна ў тым, што ён вярнуў чалавека на адведзенае яму Прыродай месца, а пайшоў чалавек ад малпы ці ў яго быў свой эвалюцыйны шлях — сёння справа дзясцятая. Калі вучоныя ўстанавілі, што па ДНК свіння яшчэ бліжэй да нас, чым тая малпа, то размовы ўжо і няма. Ралігіі (юдаізм, хрысціянства, іслам) вызвалілі чалавека ад прымухаў, страху перад стыхійным, паганым пазнаў Бога, але разам з гэтым чалавек аказваўся выключаным з бяскожнага касмічнага працэсу, ператварыўся ў безбароную люткачку, што выпала з законнаў Прыроды.

Вось англійскі вучоны і заявіў, што натуральны адбор ніхто не адмяняў і чалавек неабходна вытрымліваць канкурэнцыю, змагацца за сваё месца пад сонцам. А і хоць у гэты працэс уцягнуць краіны, народы і цывілізацыі, мы спынімся на фактах не такіх маштабных, а закранем асобныя моманты.

Пасля распаду Саюза пачалася на постсавецкай прасторы хуткае рассяленне грамадства, і гэты працэс паглыбляецца. Напрыклад, адзін прадпрыемліны з Баранавічаў за 2006 год заплаціў 11 мільярдаў рублёў падаткаў, і такіх, як ён, няма сабе і з меншым даходам, у горадзе ўжо не адзіны. Яны аказаліся на плыву адзіноцкі сваёй дзеляватасці, кампетэнтнасці, прагматызму, а разам з тым многія апынуліся на самым нізе — збіраючы каля магазінаў і на сметніках макулатуру. У іх не аказалася тых якасцяў, якія даюць магчымасць жыць прыстойна.

Калі мы наракаем, што ў нас узнікаюць праблемы з высокакласнымі спецыялістамі ці кіруючымі кадрамі, то ўзнікае пытанне: а адкуль яны могуць узсяцца? Яны ў нас рыцкуюцца (вучацца) яшчэ па сваёй сістэме (акварыумнай), і гэта ў той час, калі грамадства наша спрабуе жыць у новых эканамічных умовах, дзе рынак вызначае і дыктэе свае правілы.

Здавалася б, што выпуск такога колькасці (ужо абмежаванай) юрыстаў павінен быў стварыць сярод іх небывальную канкурэнцы

СОЗДАТЬ АТМОСФЕРУ ДОВЕРИЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— А что делается в области по повышению эффективности управления на местном уровне?

— Во-первых, для более тесного сотрудничества с органами государственного управления первичного звена, непосредственной связи с жителями регионов предусмотрено проводить все плановые сессии областного и районных Советов депутатов, заседания президиумов и постоянных комиссий как выездные. Это позитивно сказывается на повышении эффективности управления, ведь депутаты получают возможность и изучить реальную ситуацию на местах, и сравнить свои достижения с достижениями соседей.

Во-вторых, мы внедрили ежемесячное проведение дней депутата. Каждая вторая среда месяца — это день депутата. Мы активно работаем с Советами депутатов всех уровней, со средствами массовой информации, распространяя этот опыт.

Наша цель — сделать работу депутатов в округах не формальной, а реальной, соответствующей требованиям времени и проблеме людей, создать атмосферу доверия между избирателями и депутатами. Когда каждый житель знает, что в этот день его избранный посетит свой избирательный округ, встретится с ним, обсудит его проблемы, он с большим доверием будет относиться и к органам власти, и к депутатскому корпусу в целом. Формы проведения дня депутата жестко не регламентированы. Нас радует, что в их проведении принимают участие не только депутаты местных Советов депутатов, но и депутаты Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь.

В-третьих, мы организуем учебно-рабочие семинары депутатов и сельских исполкомов. Для председателей районных и городских Советов депутатов проводим семинары-совещания. В 2007—2008 учебном году на курсах повышения квалификации кадров местных исполнительных и распорядительных органов при Минском облисполкоме и областном Совете депутатов запланировано обучение секретарей сельских исполкомов, руководителей территориальных органов общественного самоуправления, а также специалистов районных Советов депутатов.

— А каким образом члены Совета по взаимодействию органов местного самоуправления от Минской области занимаются решением проблем людей?

— Мы регулярно участвуем в работе данного Совета. На сегодняшний день это единственная площадка, где руководители Советов депутатов

различных уровней, сенаторы и представители Министерства юстиции и Министерства финансов страны имеют возможность обсуждать различные вопросы органов местного самоуправления.

Бывая на местах, стараемся встречаться с людьми, выслушивать их просьбы, проводить личный прием граждан и, конечно же, оказывать посильную помощь. Главное, чтобы люди видели и знали, что мы работаем в их интересах.

Недавно я провела прием граждан по личным вопросам в Игршувском сельсовете. После приема посетила семьи, проживающие на его территории и требующие пристального внимания. Работа с обращениями граждан и реализация принципа «одно окно» были в центре внимания при посеще-

нии Аничицкого, Блонского, Туринского сельсоветов, Руденского и Пуховичского поссоветов Пуховичского района. Встречи с людьми, депутатами и старейшинами прошли также в деревне Озерцо и поселке Ратомка Минского района, в деревне Першаи Воложинского района...

Ведь важно думать, что республиканские власти в состоянии, к примеру, дойти до каждой деревни или поселка, которых на Минщине 5230, и решить конкретные вопросы их жителей. Мы прекрасно знаем, что надо делать областным структурам, а что — районным и т. д. И в своей повседневной деятельности четко взаимодействуем на различных уровнях, в том числе на местном. Зная конкретную ситуацию, нацеливаем депутатов на активную работу, особенно по решению нужд и запросов граждан. Именно благодаря такому подходу (кстати, в рамках Совета по взаимодействию органов местного самоуправления) уже удалось решить ряд конкретных ситуаций, и таким образом, как говорил Геннадий Новицкий, приблизить власть к людям.

— Получается, что у местной власти — и исполнительной, и законодательной — есть рычаги, чтобы заметно улучшить жизнь и быт сельчан?

— Конечно, жизнь основной части сельских жителей с точки зрения организации быта устроена несколько хуже, чем у горожан. Но ведь мы ежегодно сдаем по 40—50 агрогородков со всеми условиями для нормальной жизни. Никого там не удивит наличие учреждений социальной сферы, сов-

ременных магазинов, хороших дорог и благоустроенных улиц. Для жизни тех, кто желает трудиться на селе, будем создавать комфортные условия.

Наряду с этим мы не забываем и о маленьких деревеньках, где в основном живут пожилые люди. Наша работа — чтобы к ним регулярно приезжала автолавка, доходил общественный транспорт, доставлялось топливо, вовремя прибывал социальный работник.

— Указ № 21 определяет, если можно так сказать, новые формы взаимоотношений между представительной и исполнительной властью

— Никакой конфронтации здесь быть не должно и не может быть. Только сотрудничество. Объяснение этому очень простое: у всех руководителей местного управления и Советов депутатов одни и те же задачи — улучшение уровня жизни и благосостояния наших граждан. Все призваны работать на эту цель. Люди должны понимать и видеть, что есть проблемы, которые не может решить, допустим, депутат. Но он обязан знать болевые точки по каждому населенному пункту, если хотите, то и по каждому жителю, проживающему на его территории, и вносить конкретные и взвешенные предложения по их разрешению. То есть, искать законные методы решения подымаемых проблем и вчаски помогать людям. Это не только право, но и прямые обязанности депутатов местных Советов.

В Минской области существует единство исполнительной и распорядительной власти. Оно четко прослеживается в совместном решении общих задач, во взаимопонимании и взаимоподдержке. В первую очередь благодаря Минскому облисполкому решаются сегодня вопросы материально-технического обеспечения сельских Советов, да и многие другие...

— Что бы вы, Светлана Михайловна, назвали основным критерием в оценке работы народных избранников?

— Повторю еще раз: наша главная задача — заботиться о нуждах населения. Когда в стране происходит столь масштабные преобразования, трудно избежать ошибок. И порой эти ошибки больно бьют по людям. Но каждый депутат, помня о том, что он избран народом для отстаивания его интересов, всегда должен строить свою работу так, чтобы она приносила конкретную пользу. А оценка нашей деятельности, по моему глубокому убеждению, должна быть одна — улучшение качества жизни людей.

Беседовал Леонид МАТРАШИЛО.

КАЛИ ЁСЦЬ У СВЕЦЕ ЛЮДЗІ, ДЛЯ ЯКІХ ДЭПУТАЦТВА — ПРЫЗВАННЕ, ТО АЛЯКСАНДР БОБРЫК ЯКРАЗ З ТАКІХ. ФАКТЫЧНА АСНОУНУ ДЭПУТАЦКУ ФУНКЦІЮ — АДСТОЙВАННЕ ІНТАРЭСАУ ГРУПЫ ГРАМАДЗЯН (СВАІХ ЗЕМЛЯКОЎ) І АГУЧВАННЕ ІХ ПРАБЛЕМ ПЕРАД МЯСЦОВЫМІ ЎЛАДАМІ — АЛЯКСАНДР ПАЎЛАВІЧ ВЫКОНВАЎ ДАЎНО, ХОЦЬ ПРА ДЭПУТАЦКІ МАНДАТ І НЕ ДУМАЎ. ПАКУЛЬ АДНОЙЧЫ СЯБРА НЕ ПАЦІКАВІЎСЯ: «ЧАМУ ТЫ ЎСЁ ПА ІНСТАНЦЫХ БЕГАЕШ? ТЫ ШТО, ДЭПУТАТ?»

Вось тады ён і вырашыў з надзвычай ініцыятыўнага грамадзяніна, неабыхавага да праблем свайго мікрараёна, ператварыўца ў дэпутата дэ-юрэ». Прывабіў Аляксандра Паўлавіча не сам статус, а пашырэнне магчымасцяў, дзякуючы якім можна вырашаць балючыя пытанні свайх землякоў.

Толькі не падумайце, што Аляксандр Бобрык пайшоў у дэпутаты ад няма чаго рабіць. У Маладзечанскім раёне яго ведаюць як начальніка мікрараёнага аддзялення «Энергангляд» — а на такой пасадзе штаны ў крэсле не працёрш, штодзень даводзіцца «круціцца» па ўсім раёне.

Балачраваўся Аляксандр Бобрык па Шаранговіцкай выбарчай акрузе № 26, прычым выбары праходзілі на альтэрнатыўнай аснове. Яго канкурэнтам быў дэпутат са стажа, за плячыма ў яго значыўся не адзін дэпутатскі тэрмін. Тым не менш, выбаршчыкі падтрымалі Аляксандра Бобрыка. «Я тут вырас, школу скончыў, тут жывуць мае бацькі і я сам, мяне ўсе ведаюць, — патлумачыў пераможца. — Я ў выбарах браў удзел упершыню, натуральна, вельмі хваляваўся. Мне пашанцавала, што мікрараён, дзе знаходзіцца мая выбарчая акруга, — гэта сектар прыватнай забудовы, і тут, як у вёсцы, усе адзін аднаго ведаюць».

На самай справе для перамогі на выбарах аднаго «пазаванання ў твар» мала. — Ён з тых дэпутатаў, хто не сядзіць не чака, пакуль людзі звярнуцца да яго з нейкай праблемай, — расказвае

старшыня Маладзечанскага раённага Савета дэпутатаў Ляўцыя Арловіч. — Ён сам знаходзіць гэтыя праблемы і спярша спрабуе вырашыць іх самастойна. Толькі калі нешта не атрымліваецца — звяртаецца ў Савет, у райвыканкам па дапамозе. У нас ёсць вулічныя камітэты (у горадзе добра адладжана сістэма самакіравання), старшынскія аддзелы да ўладаў балючыя пытанні. Калі трэба — я і сама могу выехаць разабрацца ў сітуацыю на месцы. Аднак ведаю, што па мікрараёне Ляснян у мяне ёсць надзейны памочнік, які першым убачыць любую праблему і аператыўна на яе адраэгуе.

У Савет дэпутатаў Аляксандр Бобрык звяртаўся яшчэ да выбараў — на конт адкрыцця ў мікрараёне аптэкі. Справа ў тым, што ўвесь раён Ляснян аддзелены ад горада чыгункай. Каб набыць той жа вальдот, пенсіянерам неабходна было кожны раз пераадоўляць металічны мост, пабудаваны над пучыямі. Свая аптэка на Лясных была, аднак мала хто бачыў яе адчыненнай...

Сёння ўстаноўна мяняе свайго гаспадары да прыватнага прадпрыемства ляснянскі пераходзіць да дзяржаўнай арганізацыі «Белфармацыя». Натуральна, адпаведнае рашэнне прымаўся на ўзроўні райвыканкама, аднак некаму ж трэба было данесці гэтую праблему да ўладаў. Што і зрабіў дэпутат Аляксандр Бобрык. Між іншым, гэта не адзіная яго заслуга.

Па вуліцы Лясной, ад якой і пайшла назва ўсяго мікрараёна, многа гадоў не хадзілі аўтобусы — дарога не ад-

павядала неабходным патрабаванням. Яе трэба было заасфальтаваць. Што зрабіў Аляксандр Бобрык? Накіраваўся ў райвыканкам? У ДРБУ? Не. Спачатку ён высветліў, колькі ў краіне асфальтавых заводаў, якія ў іх магунтасці, якое абсталяванне. Потым пакавіўся работай мясцовых дарожных арганізацый: хто ім даводзіць план, адкуль ідзе фінансаванне, колькі асфальту яны могуць пакласці за змену. Нарэшце, высветліў сабекошт дарожнага пакрыцця, сам замераў працягласць вуліцы Лясной (1250 м даўжыні, 6 м шырыні), падлічыў, колькі будзе каштаваць асфальтаванне такога адрэзка, і толькі потым накіраваўся ў выканкам. «Сёння многія звяртаюцца — нам патрэбны дарогі! А якой працягласцю? Колькі пад гэта трэба грошай? Не ведаюць, — тлумачыць Аляксандр Бобрык. — А размова з уладай заўсёды павінна быць прадметнай, тады і пытанне вырашыцца хутчэй».

Сёлета райвыканкам выдзеліў патрэбныя сродкі (а гэта немалыя грошы), і вуліцу Лясную ў Маладзечне заасфальтавалі, па ёй пусцілі аўтобусы. Далей Аляксандр Паўлавіч паклапаціўся, каб на новым дарожным пакрыцці зрабілі разметку, павысякалі аварыйныя дрэвы, што стаялі ўздоўж шашы, а на крутым павароце, дзе машыны перыядычна ўзджалі ў плот, паставілі папярэджваючы дарожны знак. «Я ДАІ папрасіў, каб яны сюды хоць зрэдку адпраўлялі свайго работніка падзякурыць, — гаворыць дэпутат. — Часта я і

сам прагульваюся тут з сабакам». Сёння крыніца неспакою няўрымслывага дэпутата — мост праз чыгуначныя пуці, які мы ўздгалі вышэй. Маладзечанскаму вакзалу сёлета спаўняецца 100 гадоў, у сувязі з чым сам яго будынак і ўсе прылеглая пабудовы праходзяць рэканструкцыю. У планах чыгуначнікаў — замена старога моста на новы, таксама вонкавы. Мясцовых жыхароў гэта не задавальняе. «Мы падлічылі, што ў дзень па мосце праходзіць 2300—2500 чалавек. У тым ліку дзеці і састарэлыя. А змой там спізка, — тлумачыць Аляксандр Бобрык — лепшым выйцем было б пабудаваць падземны пераход і, магчыма, не толькі пешаходны, але і аўтамабільны. Мне адказалі, што гэта эканамічна нявыгадна. Аднак улічыце: больш за 30 працэнтаў жыхароў мікрараёна Ляснян — пенсіянеры-чыгуначнікі, якія за свае гады працы даўно заслужылі гэты пераход. Я хачу сабраць подпісы людзей, якія выступаюць за будаўніцтва падземнага перахода і звярнуцца з імі ў парламент, у міністэрства. Добра, што рэканструкцыя вакзала праходзіць даволі марудна: у мяне хоціць часу падрыхтавацца».

Ля СШ № 9, дзе вучыўся Аляксандр Бобрык і дзе сёння ён з'яўляецца старшынёй апыжунскага Савета, некалі стала елка. Аднойчы яе паваліла ветрам, і вось ужо некалькі гадоў елка ля школы няма. Дэпутат звярнуўся ў камунальныя службы з просьбай устааніць спецыяльнае гнездо, каб новую навагоднюю ёлку зноў не перакліў вевер (яго ідэю падтрымалі). А настаўнікам прапанаваў правесці конкурс сярэд вучняў і дамае лепшае ёлачнае ўпрыгажэнне. Новы год у 9-й школе навучэнцы будуць сустракаць са спраўданага навагодняй ёлкай, пра гэта Аляксандр Паўлавіч паклапаціцца.

У Аляксандра Бобрыка ёсць спецыяльны працоўны сшытак, куды ён занатаўвае ўсе прапановы і ініцыятывы мясцовых жыхароў, падшывае сваю пераписку з рознымі арганізацыямі і ўстановамі. «Сёння ўсё рэалізаваць не атрымаецца, а хто ведае, што будзе заўтра. Закончыцца мой дэпутатскі тэрмін — перадам запісы свайму «зменшчыку». Навошта чалавеку з нуля пачынаць?»

Інга МІНДАЛЁВА.
Маладзечанскі раён.

НЕАБГРУНТАВАННЫХ СКАРГАЎ НЕ ПАСТУПАЛА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Найчасцей у Хатаўскай сельвыканкам жыхары звяртаюцца з просьбай аказаць ім матэрыяльную дапамогу, выдзяліць зямельны ўчастак для выдзялення асабістай падсобнай гаспадаркі, потым дапамагчы яго апрацаваць і сабраць ураджай, нарыхтаваць дрэвы, спілаваць аварыйныя дрэвы і г.д. Хтосьці з адзіночкі састарэлых прасіў адна жанчына звярнулася да дапамогі ў выдзяленні інваліднай калёскі для мужа, якому ў выніку аперацыі аднялі ногі.

— Калі не можам вырашыць пытанне сваімі сіламі, выходзім на адпаведныя арганізацыі — гаргаз, Чырвоны Крыж — і размова з імі імкнёмся дапамагчы чалавеку. Праўда, да нас часта звяртаюцца з просьбамі, якія мы не ў стане задаволіць, напрыклад, правесці ў хату газ ці водаправод бясплатна. Аднак сёння ўсё каштуе грошай, і іх у сельвыканкама на гэта проста няма. У нас зараз аб'ектыўна

адсутнічае магчымасць аказаць дапамогу ў тым аб'ёме, які раней (у савецкія часы) мог дазволіць сабе мясцовы калгас. Сёння сітуацыя па ўсім сельвыканкам вельмі разумел.

Паводле слоў Таццяны Босай, многія грамадзяне не зусім дакладна разумеюць, у чым праяўляецца прычына «аднаго акна». Скажам, прасіць чалавек спілаваць дрэва ў яго садзе. У сельвыканкама грошай на гэта няма. Яму прапануюць звярнуцца да свайго аднавяскоўца (таго самага «высотніка»), які за пэўную плату ўсё зробіць. «А як жа адно акно?» — абурэцца чалавек.

— Людзі не разумеюць, што далёка не ўсе іх пытанні можна вырашыць па прычыну «аднаго акна», — працягвае Таццяна Іванавіч. — Па магчымасці мы, звяртаюцца з просьбамі, якія мы не ў стане задаволіць, напрыклад, правесці ў хату газ ці водаправод бясплатна. Аднак сёння ўсё каштуе грошай, і іх у сельвыканкама на гэта проста няма. У нас зараз аб'ектыўна

ў сілу Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 498 «Аб дадатковых мерах па рабоце са зваротамі грамадзян і орыдынтнаў асобаў», зацверджанага 15 кастрычніка гэтага года.

— Бязумоўна, правільна, што зрабілі адзіны дзень прыёму — сераду, працаваць будзе прадзядца да нас не «па графіку», а калі ў іх нешта набалела, надарылася нейкая бяда. Прыём у сельвыканкаме мы праводзім кожны дзень. Па суботках дзяржурму да 13.00, але калі чалавек тэрмінова патрэбна аформіць нейкую даведку, скласці акт аб смерці, ён тэлефонуе сакратару (у вёсцы ўсе адзін аднаго ведаюць, нумары нашых хатніх і мабільных тэлефонаў ў ўсіх ёсць), і яны, фармальна перадаюць паперу. Як і многія іншыя сельскія выканаўчыя камітэты, мы практычна ў записе прыём па папярэдняй дамоўленасці. Грамадзянін загадаў нам тэлефонуе і вызначае час, калі зможам прыйсці, каб вырашыць сваё пытанне. Праводзіць пры-

ём да 20.00 кожны дзень нам звычайна няма неабходнасці (калі гэта не папярэдняй дамоўленасці) — высюць прывыклі вырашаць усе свае справы ў першай палове дня, пасля 17.00 да нас звычайна не звяртаюцца.

Ва Указе прапісана ўпарадкаванне адраццкай зваротнаў і скаргаў. Цяпер свой ліст грамадзянін павінен спачатку адправіць у мясцовы орган улады, а той, калі не зможа разабрацца з сітуацыяй сам, накіравае скаргу «наверх». Гэта слушна, аднак заўсёды знойдзецца людзі, якія перакананы, што на месцы нічога вырашыць нельга, трэба пісаць на імя Прэзідэнта, у парламент і г.д. Мы на сходах будзем знаёміць людзей з Указам, тлумачыць яго асноўныя складаныя моманты. У сілу гэты дакумент яшчэ не ўступіў, а наколькі эфектыўныя прапановы ў ім палажэнні, пакажа практыка.

Іна АРЭХАВА,
Стаўбіцойскі раён.

ЯК ЗНЕСЦІ, КАБ СЯБЕ ПАД МАНАСТЫР НЕ ПАДВЕСЦІ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

У Чачэрскім сельскім Савеце сітуацыя, як расказала яго старшыня Таццяна Новак, некалькі індшая. Пустуючы дамоў у 18 населеных пунктах — 200. Сёлета гаспадарамі знесена два напярэбраныя будынкі. Як і Наталія Шаўцова, Таццяна Новак адзначыла праблематычнасць пошукаў гаспадароў дамоў. Сёлета на пісьмы ў розныя гарады было затрачана нямала грошай, а водгукаў на іх няма.

Старшыня Чачэрскага раённага Савета дэпутатаў лічыць, што Указ № 70 абазначыў шляхі вырашэння праблемы са старымі дамамі на вёсцы, і яны ў мясцовых Саветаў могуць быць розныя. Аднак вось такая статыстыка. На сёння (а дакладней, сёлета) у раёне было знесена 49 старых пабудов у вёсцы. А пустуючых дамоў засталася яшчэ 934.

49 — гэта, з аднаго боку, быццам бы і нядрэнна, а з другога — нібы кропля ў акіяне. Ёсць, на думку маіх суразмоўцаў, магчымасць паскорыць узаконяныя работы. Навошта, скажам, чакаць зносу тухлых будынін да 2010 года, калі яны на 80—90 працэнтаў ператварыліся ў гару смецця? Акрамя таго, затраты на знос дамоў пачацця выдзеліць асобным радком у бюджэце, каб на гэта загадзя былі запланаваны фінансавыя сродкі.

Радка ў якім сельсавеце Гомельшчыны маецца свая тэхніка, а без яе пры зносе дома ніяк не абыходзіцца. І старшыня Савета даводзіцца ісці на паклон да кіраўніка гаспадаркі. Добра, калі паміж імі ёсць параўменне. А калі няма? Тады ўжо, як правіла, сільвым метадам на апошніх уздзейнічаюць райвыканкамы... Карацей, праблема зноў вырашаецца дзякуючы не закону, а націску...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«ГРАШОВАЕ ДРЭВА» САЛАЎЯ

Ці можна сельсавету жыць і кляпаціцца пра людзей без падтрымкі гаспадаркі? «Складана, але можна», — адказвае на гэтае пытанне старшыня Эсмонскага сельсавета Бялыніцкага раёна Алег САЛАВЕЙ.

Калісьці на тэрыторыі гэтага сельсавета было дзве гаспадаркі. Спачатку ліквідавалі саўгас «Эсмонскі», а потым рэарганізавалі і «Алешкавічы-агра». Апошняя хоць стала падсобнай гаспадаркай адной з арганізацый раёна — там людзі засталяцца з працай. А вось саўгас «Эсмонскі» знік бяспладна. Яго, праўда, спрабавалі ўзяць у арэнду, але справу да канца так і не давялі.

Шмат людзей працэдольнага ўзросту тады з'ехалі ў іншыя гаспадаркі, дзе можна было ўладкавацца, а таксама ў Магілёў і нават Расію. У першы год — больш за 70 чалавек, на другі — амаль 90. Людзі, якія засталіся, у асноўным пенсіянеры, патрабавалі клопатаў.

— Калі ў 2004 годзе гаспадаркі не стала, то ўсе эканамічныя праблемы леглі на сельскі Савет, — расказвае Алег Салавей. — Вада, жытло, свідравіны, калонкі, каналізацыя, дарогі і гэтак далей... Раней уся інфраструктура была клопатам саўгаса, таму што ён меў тэхніку, і дапамагаў сваім людзям. Але калі сістэма разбурылася, то надзённыя патрэбы высюцьцяў сталі справай сельсавета.

Але самы галоўны ўрок мінлых гадоў — навучыцца цярпліваасці ў зносінах з людзьмі. Не сядзець у кабінэце, а ісці ў народ і размаўляць з ім усюды — на вуліцы, у крамах, на працоўных месцах. Не пераважача, калі прад'яўляюць прэтэнзіі, а уважліва слухаць — людзі самі падкажуць магчымае выйсце. І ніколі не зрывацца: для канструктыўных зносінаў патрэбны спакой і цярпелівы розум.

Гэтыя навукі аказаліся і вельмі дарэчы для старшыні сельсавета Салавей, на тэрыторыі якога няма свайго гаспадаркі.

— Нават дробныя пытанні часам пераўтвараюцца ў вялікія праблемы, — тлумачыць Олег Віктаравіч. — Напрыклад, на чым прывезці сляжарку? Ідзе прасіць тэхніку ў камунаса. І так заўсёды: даводзіцца шукаць, наладжваць зносіны з кіраўнікамі, угаворваць, часам закلیваць да сумленнасці. І так атрымліваецца, што хоць і цяжка, але дапамогу знайсці заўсёды можна.

Эсмонскі сельсавет — адзіны ў раёне, які існуе без падтрымкі гаспадаркі. Праўда, не адзіны ў вобласці. Напрыклад, такім жа чынам працуе Рыжыцкі сельсавет на Шклоўшчыне — праўда, там удаецца шчыльна супрацоўнічаць з фермерскімі гаспадаркамі.

Але самі галоўны ўрок мінлых гадоў — навучыцца цярпліваасці ў зносінах з людзьмі. Не сядзець у кабінэце, а ісці ў народ і размаўляць з ім усюды — на вуліцы, у крамах, на працоўных месцах. Не пераважача, калі прад'яўляюць прэтэнзіі, а уважліва слухаць — людзі самі падкажуць магчымае выйсце. І ніколі не зрывацца: для канструктыўных зносінаў патрэбны спакой і цярпелівы розум.

Гэтыя навукі аказаліся і вельмі дарэчы для старшыні сельсавета Салавей, на тэрыторыі якога няма свайго гаспадаркі.

— Нават дробныя пытанні часам пераўтвараюцца ў вялікія праблемы, — тлумачыць Олег Віктаравіч. — Напрыклад, на чым прывезці сляжарку? Ідзе прасіць тэхніку ў камунаса. І так заўсёды: даводзіцца шукаць, наладжваць зносіны з кіраўнікамі, угаворваць, часам закліваць да сумленнасці. І так атрымліваецца, што хоць і цяжка, але дапамогу знайсці заўсёды можна.

Эсмонскі сельсавет — адзіны ў раёне, які існуе без падтрымкі гаспадаркі. Праўда, не адзіны ў вобласці. Напрыклад, такім жа чынам працуе Рыжыцкі сельсавет на Шклоўшчыне — праўда, там удаецца шчыльна супрацоўнічаць з фермерскімі гаспадаркамі.

У Эсмонках — іншая сітуацыя. Тут спрабавалі прыняць прыватніцкай, давалі ім па 30 гектараў. Аднак урачліва ісці па гэтых землях не тазам вяліка, каб выдаткі кампенсаваць. Таму фермеры з гэтых мясцоваў паўцякалі ў больш перспектыўныя.

У Эсмонках — іншая сітуацыя. Тут спрабавалі прыняць прыватніцкай, давалі ім па 30 гектараў. Аднак урачліва ісці па гэтых землях не тазам вяліка, каб выдаткі кампенсаваць. Таму фермеры з гэтых мясцоваў паўцякалі ў больш перспектыўныя.

У Эсмонках — іншая сітуацыя. Тут спрабавалі прыняць прыватніцкай, давалі ім па 30 гектараў. Аднак урачліва ісці па гэтых землях не тазам вяліка, каб выдаткі кампенсаваць. Таму фермеры з гэтых мясцоваў паўцякалі ў больш перспектыўныя.

У Эсмонках — іншая сітуацыя. Тут спрабавалі прыняць прыватніцкай, давалі ім па 30 гектараў. Аднак урачліва ісці па гэтых землях не тазам вяліка, каб выдаткі кампенсаваць. Таму фермеры з гэтых мясцоваў паўцякалі ў больш перспектыўныя.

У Эсмонках — іншая сітуацыя. Тут спрабавалі прыняць прыватніцкай, давалі ім па 30 гектараў. Аднак урачліва ісці па гэтых землях не тазам вяліка, каб выдаткі кампенсаваць. Таму фермеры з гэтых мясцоваў паўцякалі ў больш перспектыўныя.

працоўных месцаў і добрых заробкаў. Людзі сярэдняга ўзросту прыстасаваліся да сітуацыі: ездзіць за 15 кіламетраў на асабістым і грамадскім транспарце працаваць у Бялынічы. Пра старых кляпаціцца мясцовая ўлада. Аднак гэта зусім не азначае, што знакамці Эсмонскі краі адмірае. У саміх Эсмонках цяпер жыве амаль 350 жыхароў, у мясцовай школе вучыцца прыкладна сотня дзяцей. Тут актуальна будучыя домікі для летняга адпачынку, а дачнікаў спрабуюць арганізаваць для ўдзелу ў агульнай справе добраўпарадкавання.

Адна з галоўных надзей — аграрызм. У гэтых мясцінах ёсць што паглядзець і дзе адпачыць. — Мясцовыя жыхары яшчэ не вельмі добра разумеюць, што такое аграрызм, — расказвае Олег Салавей. — Мы тлумачым маладым, што пад гэту добу трэба справу добуць крэдыты. Але пачалі ініцыятывы ў іх няма. Затое нядарна прыязджалі людзі з Магілёва, якія хочуч зрабіць сядзібу ў вёсцы Смагілаўка — адкрыць там кузню і заняцца чыпарствам. У гэтай невялікай вёсцы сёння засталася толькі 4 жыхары, але магчыма, аграрызм адкрые новыя перспектывы?..

Старшыня Савета прынёс у свой кабінет расліну, якую ў нас называюць «грашовым дрэвам». Прынёс з дому спецыяльна, каб у сельсавеце вадзіліся грошы. Калі няма свайго гаспадаркі, іх даводзіцца шукаць самымі рознымі шляхамі.

Ілона ІВАНОВА.
Бялыніцкі раён.

Самадзейнасць на колах

Па сваіх памерах Жыткавіцкі раён на Гомельшчыне з'яўляецца адным з самых буйных, дзе побач з густанаселенымі вёскамі маюцца і такія, дзе жывуць каля 50, а то і менш чалавек. Такіх у раёне налічваецца 45. І вельмі добра, што мясцовыя ўлады не забываюць пра іх. Таму і прыязджаюць у такія населеныя пункты аўталаўкі, прывозяць людзям усе неабходныя тавары.

Але, як гаворыцца, не адным хлебам чалавек сыты. Таму ў пачатку гэтага года пры аддзеле культуры райвыканкама быў створаны «аўтаклуб», у які ўваходзяць пяць калектываў

Крайна здароўя

САМЫЯ БЕЗАБАРОННЫЯ ПЕРАД ГРЫПАМ — СТАРЫЯ І ДЗЕЦІ

Паводле папярэдняга прагнозу Нацыянальнага цэнтру па грыпе, эпідэмію трэба чакаць у звычайнай для нашай краіны тэрміны: гэта канец студзеня-люты. Эпідэмія будзе мець звычайны характар з цыркуляцыяй вірусаў А (H1N1), А (H3N2) і В (Малайзія). Менавіта на гэтыя штамы вірусаў і разлічана працігрыпная вакцина, склад якой быў рэкамендаваны Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя для Паўночнага паўшар'я. Сёння ў краіне поўным ходам ідзе масавая імунаізацыя насельніцтва супраць грыпу.

— Мы ў гэтым годзе ўпершыню закупілі для вакцынацыі асобаў з «груп рызыкі» жывую інтраназальную працігрыпную вакцыну, у якой ёсць адна вельмі важная перавага: вакцына ўводзіцца шляхам распылення ў носавыя ходы і фактычна паўтарае шлях, якім вірус грыпу трапляе ў арганізм чалавека, — паведамаў журналістам Галоўны рэдактар Санітарнага ўрача Рэспублікі Беларусь Міхаіл РЫМЖА. — Гэта вельмі важна, паколькі такім чынам фарміруецца мясцовы імунітэт на слізгістай носе. Акрамя таго, у прышчэпленнага фарміруецца таксама гумаральны і клетачны імунітэт. Інтраназальная вакцына, калі жадаецца, больш фізіялагічная, чым вакцына, якая ўводзіцца пры дапамозе ўкола, да таго ж да ўколаў у большасці насельніцтва адмоўнае стаўленне. А дзеці і ўвогуле ін'екцыяў баіцца.

Расійская інтраназальная вакцына выгадная з эканамічнага боку, паколькі ў гэтым выпадку для вакцынацыі не патрабуюцца шпрыцы: 900 тысяч шпрыцаў — гэта прыблізна 45 тыс. долараў эканомленых дзяржаўных сродкаў. Плюс эканомія на спіртавых антысептыках, якія абавязкова выкарыстоўваюцца пры ін'екцыях.

Для імунаізацыі насельніцтва супраць грыпу з «груп рызыкі» Міністэрствам аховы здароўя было закуплена 310 тысяч доз грыпознай вакцыны для дзяцей і 596 тысяч доз для дарослых. У нас часта цікавяцца, а чаму мы не ахопліваем бясплатнай працігрыпнай вакцынацыяй усё насельніцтва. Хачу вас запэўніць, што такую «раскошу» не можа дазволіць сабе ніводная, нават заможная, краіна свету.

Паводле меркавання спецыялістаў Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, для таго, каб рэальна ўплываць на эпідэміялогію, неабходна вакцынаваць да 95 працэнтаў насельніцтва краіны. Да таго ж дзеянне вакцыны хапае толькі на адзін эпідэміясезон. Кожны год антыгенны склад вакцыны змяняецца з улікам прагнозаў Сусветнай арганізацыі аховы здароўя на будучую эпідэмію грыпу для кожнага з паўшар'яў. Сёння Міністэрствам аховы здароўя пастаўлена

задача ахапіць бясплатнай імунаізацыяй групы высокай рызыкі развіцця пастрыпных ускладненняў і групы высокай рызыкі інфіцыравання: гэта медыцынскі персанал, калектывы школ-інтэрнатаў, дзіцячых дамоў, работнікі птушкагадоўчых прадпрыемстваў, ветэрынарныя работнікі і арытолагі. Апошнія трапілі ў групу рызыкі з-за небяспечнага распаўсюджвання птушынага грыпу. Для імунаізацыі іншай часткі насельніцтва рэкамендуецца правядзенне прышчэпак за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў, сродкаў арганізацыі і прадпрыемстваў на платнай аснове ў дзяржаўных і недзяржаўных арганізацыях аховы здароўя.

Міхаіл Рымжа паведаваў таксама, што вакцына з'яўляецца хоць і эфектыўнай, але не адзіным сродкам, які дазваляе абараніцца ад грыпу ці мінімізаваць яго наступствы. Даволі эфектыўна працуюць прастудзе дапамагаючы імунамадулюючыя і адаптагенныя прэпараты. Перашаджаюць працігрыпнаму вірусу ў арганізм таксама такія процігрыпныя лекавыя сродкі, як аскалінавая мазь, рэмантадэзін, інтэрферон і арбідол.

Дарэчы, самая безабаронная перад грыпам — старыя людзі і дзеці. У першых імунальная сістэма «эншаняна», а ў другіх яшчэ знаходзіцца ў працэсе фарміравання. Спецыялісты сцвярджаюць, што ў кожнага дарослага чалавека маюцца клеткі імуналагічнай памяці, і калі ён хоць аднойчы быў інфіцыраваны пэўным штамам віруса грыпу, то ў наступны раз ён будзе да сустрачы з ім падрыхтаваны. Затое ў немужаўтэй такіх клетак няма, таму ім пажадана рабіць прышчэпкі ад грыпу. Для гэтых мэтай выпускаецца спецыяльная вакцына, так бы мовіць, у «дзіцячым» дазроўку. У Беларусь кожны год колькасць дзяцей, якія атрымліваюць бясплатна працігрыпную прышчэпку, павялічваецца. У гэтым годзе для дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў была закуплена расійская інактываванага вакцына «Грыпол», якая не ўтрымлівае жывых вірусаў і ўводзіцца ў арганізм з дапамогай ін'екцыі.

Надзея НИКАЛАЕВА.

ФОТА БЕЛТА

Штомесяц удзельнікі Беларускага грамадскага аб'яднання «Цвярозасць-аптымаліст» імя Г.А. Шычко выязджаюць на прыроду ў вёску Вязінка Маладзечанскага раёна. Аб'яднанне «аптымалістаў» існуе з мая 1989 года і налічвае каля 90 членаў. Арганізацыя дапамагае вырашаць людзям праблемы са злоўжываннем алкаголю і курэннем. «Цвярозасць-аптымаліст» — аб'яднанне людзей, якія добраахвотна адмовіліся ад алкаголю.

«ЗАВЯЗАЦЬ» У АДЗІНОЧКУ НЕМАГЧЫМА

Праблемы з ужываннем алкаголю з'яўляюцца ў чалавека задоўга да таго, як сфарміруецца залежнасць. Большасць людзей з падобнымі праблемамі не звяртаюцца да нарколагаў, але пры гэтым наведваюць з рознымі скаргамі і паталогіямі паліклінікі і стацыянары. На жаль, злоўжыванне і залежнасць застаюцца незаўважанымі ўрачамі прыватнага звання.

Паводле даных эпідэміялагічных даследаванняў, каля 4 працэнтаў насельніцтва пакутуюць ад залежнасці і яшчэ 5–7 працэнтаў людзей ужываюць алкаголь з відовачым шкодай для свайго здароўя. А шкода — значная. Нарколагі ўжо ўхіляюцца ад выкарыстання паняцця «дапушчальная доза» ў дачыненні да алкаголю. Сцвярджаюцца, што кожнае ўжыванне моцнаградусных напояў выклікае пэўнае наступствы, можа прывесць да развіцця таго ці іншага захворвання, звязанага з паражэннем нервовай, сардэчна-сасудзістай, страўнікава-кішачнай і іншых сістэм. Устаноўлена, што людзі, хворыя на алкагалізм, скарачаюць сваё жыццё на 22 гады, а тыя, хто рэгулярна злоўжывае — на 15. Алкаголь, з'яўляючыся спрэжым наркатычнай атрутай, які найперш уздзейнічае на клеткі галаўнога мозгу. Алкаголь усмоктаецца ўжо ў слізгістай ротавай поласці, далей «паглынаецца» страўнікам і тонкім кішчанікам. Алкаголь моцна аслабляе арганізм, прычым на працягу часу: 80 г уздзейнічаюць цэлыя суткі.

Паводле слоў асістэнта кафедры псіхіятрыі і наркалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Алега АЙСБЕРГА, гаворка ідзе пра хранічнае захворванне, якому немагчыма прывесці да радыкальнай мэтады лячэння. Гэта азначае, што цудоўнага пазбаўлення праблемы чалавек не атрымае і нават два дзяржаўныя рэабілітацыйныя цэнтры — на базе мінскага гарадскога наркалагічнага і гродзенскага псіханеўралогічнага дыспансэраў. Працуюць псіхатэрапеўты і групы самадапамогі (ананімных алкаголікаў). Дарчы, агульная палітыка аказання дапамогі ў наркалогіі прадугледжвае скарачэнне месцаў для лячэння ў стацыянарах і развіццё амбулаторнай сеткі.

Загідчы медыка-псіхалагічнага аддзялення Мінскага гарадскога клінічнага наркалагічнага дыспансэра Вячаслаў ЦЫРЛІН называе алкагалізм захворваннем бяспікаснасцяздоўжнага паходжання, адным з самых складаных у псіхіятрыі. Ён адзначае, што ў аснове любой залежнасці, у тым ліку алкагольнай, хаваецца адсутнасць эмацыянальнай блізкасці з іншымі людзьмі, унутраная адзіноতা. «Шкоднае звывчак» запэўняе гэта пустаць, чалавек становіцца не здольным на лёгка перажыванні, страчвае ўсе маральныя, духоўныя каштоўнасці. Шанцаў завязаць у адзіночку для такога чалавека — нуль, таму што, кажучы проста, няма «прадмета», за які можна зачэпіцца. Самастойныя спробы спыніць злоўжыванне нагадваюць завясненне на перакладзіне. Колькі можна пратрымацца ў такім палажэнні? Нейкі час. І таму пасля ўстрымання панчэцца яшчэ больш жорстка запой, кажа спецыяліст.

На вялікі жаль, сваёй хворых на алкагалізм людзей, які правіла, нічога не ведаюць ні аб паходжанні захворвання, ні аб шляхах дапамогі ў такой сітуацыі. Часам яны нават бессвядома падтрымліваюць і ўзмацоўваюць жаданне хворага выпіць. Між тым перад блізкамі стаяцца дзве задачы: не мяняць таго, хто побач (мяняць сябе, а не іншых), і не апыкаць (толькі кілапаціца, паколькі клопат не мае на мэце ўзяць на сябе адказнасць за жыццё іншага чалавека).

— На базе нашага дыспансэра працуюць паліклінікі і ананімныя рэабілітацыйныя цэнтры, — расказвае Вячаслаў Цырлін. — Знаходжанне ў стацыянары доўжыцца 28 дзён. Безумоўна, гэта толькі пачатак развіцця з хваробай. Наша работа з хворым на розных накірунках павінна дапамагаць яму ўбачыць жыццё без залежнасці, выпрацаваць новыя светапогляды, напрыклад, у групах самадапамогі. Дарчы, згодна з імяцкай практыкай каля 90 працэнтаў хворых на алкагольную залежнасць, якія наведваюць групы ананімных алкаголікаў на працягу 3–5 гадоў, ужо не вяртаюцца да шкоднай звычкі. Нашы ж людзі хочучы, каб раэзанне праблемы аказалася простым, яны ўсё яшчэ вераць у кадыраванне без прыкладання ўсялякіх намаганняў. Чалавек, які жадае вярнуцца да жыцця без залежнасці, павінен працаваць над гэтым штодня і штогод, бо захворванне можа вярнуцца ў любую хвіліну.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Хто трапляе ў лясчэбна-працоўны прафілакторый?

Скажыце, калі ласка, ці ёсць яшчэ ў нашай краіне лясчэбна-працоўны прафілакторый і гэты туды накіроўваюць? Лідзя Міхайлаўна, г. Гродна. Паводле слоў галоўнага нарколага Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь Уладзіміра МАКСІМЧУКА, колькі гадоў таму ў нашай краіне было 8 падобных устаноў, цяпер жа — 4. Знаходзяцца яны ў падпарадкаванні Міністэрства ўнутраных спраў. А ўсё таму, што туды накіроўваюцца не проста ўнукамі, а менавіта тыя, хто не толькі пакутае ад алкагольнай залежнасці, але і парушае правапарадак. Для адлавадчай карэкцыі асобы ў лясчэбна-працоўны прафілакторый можа накіраваць толькі суд. Калі ж вы хацелі даведацца аб звычайным лячэнні хворых на алкагалізм, то ў апошнія гады колькасць наркалагічных ложкаў па краіне знаходзіцца ў межах 1,3–1,5 тысячы (гадоў дзесяць таму было каля 3–4 тысяч). Абумоўлена гэта, паводле слоў Уладзіміра Максімчука, прымяненнем больш якасных, інтэнсіўных сучасных метадаў лячэння. Без адрыву ад вытворчасці і таксама ананімна можна пралячыць залежнага сёння і ў дзённых стацыянарах — амбулаторна. Колькасць такіх месцаў вырасла са 100–120 да 800. Падрыхтавала Святлана БАРЫСЕНКА.

ЗДАРОВЫ СОН — ГЛЫБОКІ СОН, або ДОБРАЙ НОЧЫ, ЧЫТАЧЫ!

Сярод найбольш частых прычын, па якіх людзі звяртаюцца да ўрача, бяссонніца ідзе ўслед за прастудай, расстротам страўніка і галаўным болем. Прычым, ад парушэння сну пакутуюць не толькі пажылыя, але і маладыя. Чаму ж сон прыходзіць да нас не адразу? Адмоўнае ўздзеянне гарадскога асяроддзя, дрэнная экалогія, нерэгулярны графік работы, штучнае асвятленне, няправільнае харчаванне, стрэсы і многае іншае — усё гэта выводзіць сістэму рэгуляцыі цыклаў сну і напінання з раўнавагі...

Патэрнонасць у сне ў дарослых розная — ад 5 да 12 гадзін. Час сну, неабходны для чалавека, які правіла, пастаянны. Напрыклад, сёння вы можаце спаць даўжэй, чым заўтра, у залежнасці ад абставінаў, аднак колькасць гадзін сну за тыдзень або месяц амаль адна і тая ж — звычайна, розніца не перавышае паўгадзінны.

Самы здаровы сон — да надыходу поўначы, таму страіцеся ляжыцца спаць не пазней за 22–22 гадзіны 30 хвілін. Пажадана, каб вы і ляжыліся ўвечары, і ўставалі раніцай рэгулярна ў адзін і той жа час. Субота і нядзеля — не выключэнне. Калі ў выхадныя дні ўставаць на дзве–тры гадзіны пазней, гэта можаць узнікнуць праблемы з засыненнем у нядзелю вечарам. І тады ў панядзелак раніцай вы будзеце адчуваць сябе разбітым.

Перад сном пастарайцеся пазбавіцца ад «рабочых» праблем — не пракурывайце ў галаве наганяныя шэфіа або «разборкі» з калегамі. Расслабцеся, падушчыце пра што-небудзь добрае, прыемнае. Адпраўляюцца ў ложа, калі адчуваеце салівасць. Калі не маглі заснуць на працягу 15–20 хвілін, павільніцеся і рабіце што-небудзь малятонае або паслухайце цыхую музыку да таго часу, пакуль не засніце.

Добры сон залежыць і ад таго, на чым і ў якім становішчы вы спіце. Няўдана выбраная поза (на жываце або спіне) прымушае наладзіць да пазванічкі. Калі пагудка вельмі высокая, найбольшая нагрузка прыпадае якраз на шыйныя пазванкі, таму для сну больш падыходзяць артапедычныя падушкі — невялікія зручныя валкі. Карысна спаць на пругкім матрацы, каб пазваночнік падчас сну заставаўся прамым. У такім становішчы вам будзе значна лягчэй раслабляцца.

У спальні не павінна быць вельмі цёпла або вельмі холадна. Паблізу ад ложка не трывайце гадзіннік, гук якога не дазваляе заснуць.

Пакой, у якім спіце, засцеражыце ад святла цёмнымі занавескамі. Начное адзненне павінна быць лёгкім, свабодным, можна і зусім ад яго адмовіцца.

Каб раслабляцца ўвечары — не трэба прымаць алкаголь. Ён не толькі прыгнятае нервовую сістэму, але і парушае сон. Праз некалькі гадзін (звычайна сямь–ночы) яго дзеянне пройдзе — і вы прачынаецеся.

Пастаяннае пераяданне, які галаданне, можа ўсё гэта паўплываць на якасць сну. Аб'ёму ежы вечарам, гадзін у дзевяць–дзясць, вы ізячце спаць, але сродок ночы, калі працэс стрававання запавольваецца, цяжка прымусіць вас круціцца і прачынацца кожную паўгадзіну. Зрэшты, і галодны страўнік прыкладна гадзіну ў тры таксама можа падняць вас з ложка.

Калі вы ўсё ж вымушаны позна вячэраць, пастарайцеся рабіць гэта хача б за паўгадзіны да сну і не перагружайце арганізм бялком. Добра, калі пасля вячэры вы выйдзеце на свежае паветра хвілін на 15, не спяшаючыся пагуляеце або нават можаце проста пастаяць на балконе.

Кава, моцны чай у вячэрня гадзіны выклікаюцца, лепш выпіць шклянку цёплага малака. Паэбяжыце ўжываць перад сном салодкія закускі, таму што цукор узбуджа нервовую сістэму.

Калі па вечары вы наведваеце спартыўную залу або басейн, заканчыце заняткі гадзіны за тры да сну. Гэтага часу цалкам дастаткова, каб ваш арганізм супакоіўся і раслабляўся.

Не варта вечарам гуляць і ў азартныя гульні, асабліва тым, хто не проста гуляе, а яшчэ і абавязкова чытае перамагчы. Эмацыянальнае ўзбуджанне заўсёды звязана з выкідам адрэналіну ў кроў, які, разгуджыўшыся, можа «гаспадарыць» у арганізме ўсю ноч.

Некаторыя лекавыя прэпараты могуць парушаць сон. Таму пры назначэнні лякарства спытайцеся ва ўрача аб яго пачобных дзеяннях. Калі яны можа ўплываць на ваш сон, то варта змяніць яго іншым або абраць іншы час прыёму.

Пры бяссонніцы не трэба адразу хапацца за снатворнае. Гэта прывядзе да таго, што вы прывыкнеце да лякарства і ў далейшым без яго ўжо не зможаце заснуць.

Падрыхтавала Волга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Перад сном змажыце скроні лавандавым алеем.

Адвар маладых галінак верасу (1 ст. лыжка на 1 ш. кіпеню).

Адвар насення кропу (50 г на 0,5 л вады або партвейну). Працікайце на працягу 1–2 хвілін на малым агні. Ужываць перад сном па 50–60 мл.

Са шчыльнай тканіны пашыце невялікі мяшчак, напоўніце яго рознымі травамі: мятай, зверабоем, мацярдушкай, чаборам, шышкамі хмелю. Падушчыце мяшчак на ноч пад падушку. Удчытанне водару траў стымуе кожную засыненне. На дзень кладзіце мяшчак у цаляфанавы пакет, каб павялічыць тэрмін дзеяння траў.

Перад сном змажыце скроні лавандавым алеем.

Адвар маладых галінак верасу (1 ст. лыжка на 1 ш. кіпеню).

Адвар насення кропу (50 г на 0,5 л вады або партвейну). Працікайце на працягу 1–2 хвілін на малым агні. Ужываць перад сном па 50–60 мл.

Са шчыльнай тканіны пашыце невялікі мяшчак, напоўніце яго рознымі травамі: мятай, зверабоем, мацярдушкай, чаборам, шышкамі хмелю. Падушчыце мяшчак на ноч пад падушку. Удчытанне водару траў стымуе кожную засыненне. На дзень кладзіце мяшчак у цаляфанавы пакет, каб павялічыць тэрмін дзеяння траў.

Адвар святаянніку. 20 г святаянніку заліць шклянчай кіпеню і кіпяціць 10 мінут. Астудзіць, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Спіртавая настойка са святаянніку. 20 г святаянніку заліць 500 мл гарэлка і настойваць на працягу тыдня ў шчыльна закрытым посудзе, працікайце.

Раіць урач

Медыкі рэкамендуюць умацоўваць імунітэт дзіцяці ўжо з моманту яго зачацця

Умацоўваць імунітэт дзіцяці неабходна ўжо з моманту яго зачацця, адзначаў у гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА загадчыца кафедры педыятрыі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук, прафесар Людміла БЯЛЯЕВА.

Будучая маці павінна сачыць за сваім харчаваннем, не пераедаць, старацца не ўжываць прадукты, якія могуць спрыяваць алергіі. Аспіражона варта прымаць лекавыя прэпараты, прычым толькі па назначэнні ўрача, не займаюцца самалячэннем.

Пасля нараджэння малага важную ролю ў фарміраванні яго імуннай сістэмы адгрывае грудное малако. Яно выработвае і ад харчовай алергіі, і ад частых інфекцый, у ім шмат так званых сакраторных фактараў, якія засцерагаюць не толькі страўнікава-кішачны тракт, але і ўвесь арганізм у цэлым. Пры ўмове, што мама паўнацэнна і якасна харчуецца, малако на працягу 6 месяцаў можа атрымаваць толькі грудное малако.

Калі дзіця пераходзіць на «дарослова» ежу, важна ўлічваць яе карыснасць, утрыманне неабходных вітамінаў і мікралементаў, а таксама адпаведнасць узросту малага. Пры няправільным харчаванні ў дзіцяці можа развіцца харчовая алергія, якая ў сваю чаргу садзейнічае зніжэнню імунітэту.

Акрамя збалансаванага харчавання ўмацоўвае імунную сістэму і загартоўванне. Існуе шмат метадаў гэтай працаў, галоўнае — каб яна падобна дзіцяці і яно атрымлівае толькі стацыйна эмацыі. Абавязкова трэба гуляць на свежым паветры, дадаць спецыяліст.

На жаль, у сярэднім 15–20 працэнтаў дзяцей асабліва схільныя да інфекцыйных рэспіраторных захворванняў. Яе правіла, яны часта і доўга хварэюць, на фоне чаго ў іх фарміруецца так званая другасная імунная дэфекты, якія практычна заўсёды суправаджаюцца зніжэннем функцый фагацытозу (зніжэнне актыўнасці клетак імуннай сістэмы захопліваюць вірус або бактэрыі). У такіх дзяцей кожная наступная інфекцыя прыводзіць да яшчэ большага зніжэння імунітэту, таму ім неабходна прымаць спецыфічны імунны стымulators. У іх ліку Людміла Бяляева назвала прэпараты рыбамунал, лікалід, бронхамунал, ІРС-19, гропрынасі і інш. Аднак прымаць іх варта толькі параіўшыся з дзіцячым урачом, падкрэсліла спецыяліст.

Каб засцерагчы дзіця ад грыпу, медыкі рэкамендуюць зрабіць прышчэпку, а таксама па меры магчымасці менш бываць у людных месцах. Добрай прафілактыкай ВРЗ і грыпу з'яўляецца аскалінавая мазь, якой трэба змазваць нос перад выходам на вуліцу.

РУП «Белмедпрэпараты» асвоіла выпуск абязбольвальнай мазі для лячэння захворванняў суставаў і пазваночніка

РУП «Белмедпрэпараты» асвоіла выпуск арыгінальнага прэпарату — мазі «Хондэарт» для лячэння захворванняў суставаў і пазваночніка. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Навукова-фармацэўтычным цэнтры РУП «Белмедпрэпараты», цяпер прэпарат праходзіць заключную стадыю кантролю і ў бліжэйшы час з'явіцца ў аптэчнай сетцы Беларусі.

Паводле слоў спецыялістаў, унікальнасць новага лекавага сродку заключаецца ў тым, што ён акрамя паліпшэння фосфарна-кальцыевага абмену аказвае абязбольвальнае дзеянне. Беларускім вучоным удалося распрацаваць такую форму прэпарата, у якой да актыўных рэчывы — кампанент харчовай кроўкі чалавека хандраіні сульфат і нестероідныя процізапаленчыя сродкі дыкляфенакнатры — не страчваюць сваёй эфектыўнасці.

Даследаванні паказалі, што мазь запавольвае прагрэсаванне астэартрозу і астэахондрозу, зніжае страту кальцыю, пераходзіць дае скаржанае злучальнай тканцы, пры гэтым змяншае боль і павялічвае рухавасць пашкоджаных суставаў, аслабляе боль у стане спакою і пры руху.

Таксама спецыялісты паведамілі, што на РУП «Белмедпрэпараты» ў 2007 годзе сталі вырабляцца імпартазамыя прэпараты мазева-гелевага раду «Гепарын-гель» (аналаг «Літон-гель») для лячэння захворванняў вен і «Крамфін» (аналаг крэму «Ламізіл») для лячэння грыбковых захворванняў скуры і пазночцаў. У бліжэйшым будучым прадпрыемства асвоіць выпуск «Гель міграндэзолу» для лячэння вагінальных інфекцый, «Гель дымексіду» для лячэння захворванняў касцева-мышачнай сістэмы і скуры і іншыя прэпараты.

РУП «Белмедпрэпараты» з'яўляецца адным з буйнейшых фармацэўтычных прадпрыемстваў Беларусі, а таксама адзіным у краіне анкалагічным захворванняў, інсулінаў, прэпаратаў для лячэння алкагольнага захворванняў вен і «Крамфін» (аналаг крэму «Ламізіл») для лячэння грыбковых захворванняў скуры і пазночцаў. У бліжэйшым будучым прадпрыемства асвоіць выпуск «Гель міграндэзолу» для лячэння вагінальных інфекцый, «Гель дымексіду» для лячэння захворванняў касцева-мышачнай сістэмы і скуры і іншыя прэпараты.

Штогод на прадпрыемстве асвоіваецца выпуск больш як 20 арыгінальных лекавых сродкаў і прэпаратаў-дубнежычкі розных фармакалагічных груп — сардэчна-сасудзістыя, антыбактэрыяльныя, проціуплывальныя сродкі, прэпараты, якія прымяняюцца ў афтальмалогіі і хірургіі, кровазаменнікі.

Інфарм-укол

Сёння — КАПУСТУ, ЗАТРА — КАБАЧКІ

У кабачках утрымліваецца 0,55 працэнта бялкоў, 2,55 працэнта цукру, 0,13 працэнта тлушчаў і вельмі шмат вітамінаў і мінеральных соляў. У халадзільніку кабачкі захоўваюцца да 20 дзён, пры звычайнай тэмпературы — 2–3 дні. З кабачкоў гатуюць розныя стравы: найчасцей мажыць і фаршыруюць гароднінай, рысам, грыбамі, мясам.

Хімічны склад **капусты** характарызуецца высокім утрыманнем вады і клетчаткі, амаль поўнай

КУПІ ЛЕПШАЕ!

ТАВАРЫ ПАСЛУГІ ЦЭНЫ

Выпуск № 18 (30)

Фота Антона КЛЕШУКА.

«Гарачы» телефон «Звязды» 287-17-41
У адказе напісана шмат, але па сутнасці пытання — нічога

Таяцяна Генадзьеўна Кузняцова пражывае ў вёсцы Томкавічы Дзяржынскага раёна. Зараз тут вядзецца будаўніцтва аграгарадка. Нарэканні чытачкі тычылі асфальтавання завулка, які, паводле слоў жанчыны, і ў прамым (па назве), і ў пераносным сэнсе (па месцы) з'яўляецца цэнтральным.

«Усе вуліцы заасфальтавалі, а наш завулак — не, хоць ён і знаходзіцца ў цэнтры вёскі. Па праекту, мы бачылі, пакрыццё павіна было быць, аднак потым быццам бы не хапіла сродкаў. Чаму? Дык хача б ужо ўвогуле не чапалі гэтыя 200 метраў, але ж узліжся засыпаць завулак пясчана-гравійнай сумессю! А насіпалі фактычна на адной глыні. Я працую начальнікам папаштовага аддзялення, якое месціцца тут жа, у гэтым самым завулку. Зараз да аддзялення не падысці, бо паўсюдна адзін бруд. Куды мы ўжо не спрабавалі звяртацца, аднак канкрэтнага адказу па сутнасці пытання — ці будзе заасфальтаваны завулак — так і не пачулі». Менавіта так заўважыла выклала сваю скаргу.

З просьбай даць кампетэнтны адказ рэдакцыя накіравала ён на разгляд у Дзяржынскі райвыканкам. Што нам паведалі?

«Дарожныя работы ў аграгарадку вядуцца ў адпаведнасці з графікам і будуць скончаны ва ўстаноўленыя тэрміны. Неабгрунтаванае сцвярджэнне, што работы па ўкладцы асфальтабетона вядуцца з адступленнем ад СНіПаў і дапускаецца брак... паколькі прыёмка выкананых работ адбываецца незалежнымі ад дарожнікаў работнікамі тэхнічнага нагляду.

Уладкаванне асфальтабетоннага пакрыцця адбываецца за кошт сродкаў бягучага рамонтна па падставе зацверджанай праектна-каштарыснай дакументацыі па існуючому слою асфальтабетона і рознай ўчасткі вуліцы і дарогі маюць шырыню ад 3,5 да 6,5 метра.

Камісійна, з удзелам прадстаўнікоў мясцовых органаў улады, старшыні СВК «Праўда-Агра», работнікаў КУП «Мінскаблдарбуд» і практычнай арганізацыі ў 2006 годзе былі вызначаны асноўныя аб'ёмы работ і тыпы пакрыццяў у аграгарадку «Томкавічы» і на падставе ведамаснага дафактаў складалася праектна-каштарысная дакументацыя. У аграгарадку «Томкавічы» вытрымліваюцца сацыяльныя стандарты ў частцы ўладкавання дарожных пакрыццяў, паколькі больш за 60 працэнтаў вуліцы і дарогі, якія праходзяць па вёсцы Томкавічы, маюць асфальтабетоннае пакрыццё».

Вось такі афіцыйны адказ практычна досюльня. Называецца ён «Аб асфальтаванні завулка». Але, прабачце, колькі я не перачытваў паведамлення, больш так і не сустраў загадвання пра завулак Цэнтральны. Каштарыс, нормы, прыёмка работ, сацыяльныя стандарты — гэта ўсё добра, але ж Таяцяна Генадзьеўна, а разам з ёй і рэдакцыя, прасілі адказаць на даволі простае пытанне: ці будзе заасфальтаваны завулак? Нагадаю, заўважыла, што ўсе спробы высюкаў атрымаць канкрэтную інфармацыю па ім раней практычна засталіся безвыніковымі. Мусім прызнаць, што і наша спроба аказалася нудналай: рэдакцыя атрымала фактычна «адпіску», у якой сярэд мнства даныя няма галоўнага — адказу па сутнасці пытання.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Самыя нізкія цэны на асноўныя прадукты харчавання ў кастрычніку былі ў Ваўкавыску, Шчучыне, Стоўбцах і Лідзе

Сярэдняя цана на ялавічыну першай катэгорыі на канец кастрычніка гэтага года склала Br7941 і вагаляе ад Br7100—7500 у Пінску, Оршы, Наваполацку, Рагачове і Лідзе да Br8140—9000 у Віцебску, Мазыры, Магілёве, Бабруйску. Як паведалі карэспандэнты БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу, у параўнанні з вераснем сярэдняя цана на ялавічыну ў кастрычніку павялічылася на Br71.

Сярэдняя цана на свініну ў кастрычніку складала Br8758, што на Br88 даражэй, чым у верасні. Самыя нізкія цэны (Br6820—7200) былі ў Верхнядзвінску, Ваўкавыску, Шчучыне, Клімавічах і Чавусах, а самыя высокія — у Брэсце, Пінску, Наваполацку, Бабруйску — па Br8430—9500 за 1 кг. Верхняя мяжа цэны на свініну павялічылася на Br40.

У кастрычніку сярэдняя цана на свежую капусту складала Br821, што танней у параўнанні з вераснем на Br49. Самыя нізкія цэны на капусту ў кастрычніку былі ў Брэсце, Лідзе, Ваўкавыску, Шчучыне і Магілёве. Тут яе прадавалі па Br560—630 за 1 кг. Найбольш высокія цэны на капусту ў кастрычніку былі ў Оршы, Верхнядзвінску, Рагачове, Мінску, Барысаве, дзе яе прадавалі па Br890—980 за 1 кг. І ўсё ж такі гэтыя цэны былі на Br50—120 танней, чым у верасні.

Цана бульбы ў сярэднім па рэспубліцы ў кастрычніку складала Br593, што на Br17 танней, чым у верасні. Самы танны «другі хлеб» быў у Бярозах, Лідзе, Ваўкавыску, Шчучыне, Ашмянна, дзе яго прадавалі па Br370—460, што на Br10 танней, чым у верасні. Найбольш высокія цэны на капусту ў верасні былі ў Оршы, Верхнядзвінску, Глыбокім, Мінску, Барысаве — па Br670—800, што на Br10 танней, чым у верасні.

Параўнальны аналіз цэнаў штомесячна праводзіцца на прадпрыемствах гандлю ўсіх формай уласнасці, афіцыйных і неафіцыйных рынках у 31 горадзе Беларусі.

Самыя нізкія цэны на асноўныя прадукты ў кастрычніку былі ў Ваўкавыску, Шчучыне, Стоўбцах і Лідзе, а самыя высокія — у Мінску, Барысаве, Глыбокім, Мазыры, Верхнядзвінску, Магілёве і Бабруйску.

«МЯНЯЮ МЕКсіКАНСКІ ЗАЛІЎ НА АБРАМАНЫ» ЧАМУ ўСЁ БОЛЬШ ЛЮДЗЕЙ БЯГУЦЬ АД «ЦЫВІЛІЗАЦЫІ»?

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

— Вось мая сядзіба, — пазнаёміў нас Алег Ільч з хатай, каміннай залай і паліўнічным трафеем.

Наконт адпачынку ў кожнага з нас ёсць свае перавагі — хтосьці бавіць вольны час на любімай канапе, аднак многія ўсё ж схільняцца да больш актыўных варыянтаў. Дарэчы, гэта сусветная тэндэнцыя: на змену тром S (sun, sea, sand — сонца, мора, пясок) прыходзяць тры L (landscape, love, leisure — пейзаж, традыцыя, адпачынак). Так турператары вызначаюць змену патрабаванняў сваіх кліентаў, які ў шэрагу выпадкаў жадаюць «свежых» уражанняў падчас падарожжаў ва ўнікальныя куткі. Менавіта на гэтай хвалі і пачалося імклівае развіццё агра турызму, які ў шэрагу еўрапейскіх дзяржаў становіцца надзвычай папулярным і прыносіць значныя даходы. У Беларусі арганізаваны адпачынак на вёсцы толькі разгортваецца, аднак ужо цяпер адпаведныя прапановы карыстаюцца вельмі папулярнасцю.

Як Ільч у фермеры падаўся

Нарачанскі край нездарма лічаць адным з найбольш прыгожых для турыстаў рэгіёнаў Беларусі. Здаецца, самай прыродай тут створаны ўсе належныя ўмовы для цудоўнага адпачынку. Здаўна сюды імкнулася патрыліца шмат гаасей, такое «па-лоўніцтва» працягваецца і цяпер — паводле слоў намесніка старшыні Мядзельскага райвыканкама Надзеі Герновіч, штогод прыязджаюць больш чым 160 тысяч турыстаў (як арганізаваных, так і «дзікуноў»). На ўрад ці які раён у нашай дзяржаве можа пахваліцца такім наліччам. Разам з разгалінаваным «курортным» сэрвісам апошнім часам актыўна развіваецца «эко-турызм» — на Мядзельшчыне прымаюць гаасей сем аграпрадпрыемстваў, што гэта толькі пачаткова ліба, толькі сваёсабліва «вяршыня айсберга», паколькі прыватнікі пачынаюць прыглядацца да таго, які пойдзе справа ў тых, хто пачынаў першым. Калі ўбачылі за новай справай вельмі перспектыву, то і самі пачалі пацху «падыгвацца».

Алега Кулака навічком прыватнага селянства на вёсцы не называе — ён яшчэ больш чым дзесяць гадоў таму зарэгістраваў сваю фермерскую гаспадарку. У 1995-м на ўскрайку вёскі Абрамы Алег Ільч узяў 9 гектараў... Балота. Як ён загадваў, калі толькі пачынаў сваю справу, то старшыня тутэйшага сельсавета спецыяльна сабраў на чым мясцовых жыхароў і паведаміў: гэты спад будзе займацца фермерствам на дрыве.

«Балотны» бізнэс

Здаецца, што невялічка вёска Абрамы і непадалёку ад курортнага пасёлка (ўсяго нейкіх там дзесяць кіламетраў), аднак тут ужо пачынаецца сапраўднае глушчэнне. Абяпал дарогі — суцэльныя дзікі лес, а пад снегам, паверце, ужо няма проста фантастычнае відзішча. Імгненна забываецца пра ўсе свае «гардскія» клопаты, выскоквашы з шалёнага рытму мегаполісу і быццам губляюцца ў часе. Адчуванне — нават не перадаць словамі.

У Абрамах зараз засталіся лічаны жыхары — тры бабўлы, самай малодшай з якіх 76 гадоў. Зрэдку наведваюцца яны дзве сям'і дачнікаў, ды Ільч пасляўся — вось і ўся тутэйшая «талачка». А ў 1986-м тут было 46 жыхароў, як успамінаў быць чыслах хіба толькі закінутыя сядзібы засталіся. І больш нічога. Вёска знаходзілася на мяжы знік-

нення, калі б тут, як у той песні, не пасляўся «выдатны сусед». Дакладней, суседзі, бо я маю на ўвазе Кулака, які ў 1988 годзе прыцягнуў сюды вагончык. Дагэтуль Алег Ільч некалькі разоў прыязджаў у гэты мясціны збіраць грыбы, адра-зю і назаўсёды палюбіў Абрамы, таму і пачаў будавацца. Спачатку тут і агарод садзілі (грады рабілі з насыпной зямлі), цяпліцу ладзілі. Аднак зразумелі, што паміж двума падворкамі не набегаеся (усё ж такі і ў Нарачы гаспадарка ёсць), таму ў Абрамах пачалі займацца выключна інтэр'ерам.

Так з'явіўся прыгожы дом, лазня, прыгожыя алтанкі, неабходныя гаспадарскае забудовы. Алег Ільч як прафесійны будаўніч імкнуўся ўва-сць усё свае задумкі. Сапраўды, атрымалася даволі арыгінальна і шмат у чым незвычайна. Канешне, працаваць давялося шмат — не вярта забываць пра тое, у якім месцы ўсё гэта знаходзіцца.

— Пра жаданні і на балоте можна зрабіць усё, што заўгодна, — кажа Алег Кулак. — Для асваення ўзялі 9 гектараў, аднак цяпер «культурылы» толькі трэцю частку гэтай тэрыторыі. У сярэдзіне 90-х гадоў давялося пачынаць у Швейцарыі, дзе мяне вазілі на рыбалку. Там была зроблена сістэма каскадных сажалак — вада паступова збягала з гары. Такім вольтам і вырашыў скарыстацца, бо ў нас умовы не горшыя. Побач цячэ лясны ручай — невялікую ручулку мясцовыя паміж сабой называюць Кірчыца. Выкапаў сістэму сажалак (іх тры, усё злучаны паміж сабой), куды запусціў рыбу.

У Ільчы ўсё «па навуцы», з выкарыстаннем дасягненняў гідратэхнікі. Ёсць спецыяльная прылада, якая называецца «манак», — з яе дапамогаю рэгулююцца ўзровень вады. Сажалкі зроблены па спецыяльным праекце, які, між іншым, узгоднены з экалагічнай службай. Так што Кулак арганічна ўкараніў у прыродную сістэму і не наносіць ніякай шкоды. Затое выгоды — відзавочныя. У сажалках цяпер шмат самай рознай рыбы: сазан, карп, амур, таўсталоўкі, белы амур, а таксама плотка, акунь, шчупак, краснапёрка. Спачатку Алег Ільч і меркаваў менавіта «блакітны ніву» развіваць. Аднак, як ён загадвае, калі падлічылі эканаміку, то аказалася, што «балотны» бізнэс у такім выглядзе не надта выгадны атрымліваецца. Таму і усмі-

рашылі перамясціцца ў сферу па-слуг, так сёлетая зарэгістравалі агра-сядзібу «Абрамы».

Дзе пакаштаваць «трубу»?

Яшчэ падчас фермерства да Кулака ў Абрамы наядрацца заездзілі гасці. А што — месца сапраўды «багатае». Падчас рыбнаго сезона, як кажа Ільч, тут і ўвогуле «аса-да», бо аматараў «хігага палывана-на» па акрузе шастае вялікая колькасць. І ёсць за чым, бо кажуць, што пры ўдалым раскладзе можна на 200—300 баравікоў адрэзу на-збіраць. Прычым, грыбыю хапае ўсім — кожны вяртаецца з поўным кашом. Таксама багата самай рознай агады — бруснік, чарнік, жу-равін. А рыбалка, а лазня, ды і проста пранізвае цяшыня, якую таксама можна слухаць стомлена-му шумам гараджаніну! Карацей кажучы, з'явіліся і такія, хто ў Абра-маў прыязджаў неаднойчы. Тут і падумаў Кулак: чаму б не развіць інфраструктуру адпачынку, каб прымаць больш гасцей.

Сёлетні сезон старту сваёсаблі-вым часам выяўрабавання праекту ў сферы агра турызму. Першы блін не атрымаўся камкам — шматлікім гасцям (ўсяго сядзібу Ільча наведвалі больш чым сто чалавек) была невядо-ма спадбалася. Многія казалі, што са-праўды быццам пачынаў у райскім кутку. Улетку прыязджалі прадсе-савы з Масквы і засталіся проста ў захваленні. Гаспадарам, вядома, такія водгукі заўсёды вельмі прыем-ныя. Чым жа цікава Абрамы?

— Месца гэта незвычайнае, — ахвотна тлумачыць Кулак (хоць, на-пэўна ж, не першы з такім пы-таннем звяртаюся — М.Л.). — На-зва, хутчэй за ўсё, пайшла ад пер-шых гаспадароў, якія пабудавалі прасторны дом з прыгожай бра-май. А, магчыма, быў тут і некі Абрам, хто ведае. Усё захвален-нае тэзішча прырода — гасцявіла ў мя-не швейцарцы, дык казалі, што ні-колі б не павярэлі, што ў цэнтры Еўропы можна знайсці такія некра-нутае мясціны. А адзін амерыкан-нец (дарэчы, чэмпіён па рэгбі) дык і ўвогуле (можа і жартам) прапа-наваў «манхуну» сваю вілу на ўзбяр-эжы Мексіканскага заліва на маю сядзібу ў Абрамах.

— Нуўжо адмовіліся!

— Па-першае, мне і тут вельмі падабаецца, а, па-другое, за тую вілу штогод адных падаткаў трэба 50 тысяч долараў плаціць, — усмі-

хаецца Ільч.

Рыбалка тут сапраўды выдатная — гаспадар казаў, што сёлетая гасці вы-цярвалі па 8-9 сазанна вагой ад 3 да 5 кіло кожны. Зразумела, улоў абме-жаваны (каб за сезон усю рыбу не вылавіць), аднак колькі ўражанняў атрымаюць аматары. А ў тым, што клёў будзе проста шалёны, можна не сумнявацца. Алег Ільч сам па-томыны рыбак. Кулак узгадвае, як яго бацька вярнуўся з ваіны з «трафеем» — нямецкай лёскай, кручкімі, рознымі жылкамі. Маленкі Алег пасля спасыгаў сваю рыбачую навуку на вузляны і На-рарачы. Гэтае захваленне заста-лося і дасюль, адно з апошніх да-сягненняў — васьмікілаграмы (!) шчупак, якога пасля 1,5-гадзіннай барацьбы выцягнуў з Нарачы.

Так што пра рыбалку Ільч веда-е не па чутках. Як і пра прыга-таванне пачатнай ежы. У Кулака нават ёсць сваё ноў-хаў — «тру-ба». Гэта проста выдатнае страва, якая імгненна «знішчаецца». Алег Ільч падыяўляў сакрэтам. Трэба ўзяць кавалек металічнай трубы дыяметрам 237 міліметраў. З аднаго боку прыстававанне за-крытае, а з другога зроблены дзверцы. Страва запякаецца на бласе, яна устаўляецца ўнутр тру-бы, пад якой раскладваецца вогні-шча. Аснова стравы — бульба, да-кой дадаецца рознае мяса, гры-бы, агародніна. Атрымліваецца быццам удухавой шафе, ды яшчэ з дымок — смаката. Пра ждан-ні можна заказаць і шашлык, роз-ныя стравы з рыбы, а таксама плоў (для яго прыгатавання на-ват зроблена асобная печка з са-праўдным казаном — усё як у са-праўднай чайхане) і шмат чаго яшчэ. Як узгадвае Алег Ільч, го-сці аддаюць перавагу самай простай выскавай ежы — прасоць ва-шанай капусту, салёных грыбыю зрадаецца, нават старога сала (каб жоўтае было). Ды і проста яешня алоўна думнае булка з сы-радом на свежым панцыры заў-сёды маюць зусім іншы смак...

Калі трапілі ў такую кутку, з'яў-ляецца сапраўднае адчуванне жызця і, няхай нават на нейкі не-працяглы час, так спакойна і на-ват радасна становіцца на душы. Быццам у дзяцінстве. Здаецца, я пачынаю разумець таго амерыкан-скага рэгіста...

Мікалай ЛІТВІНАЎ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.
Мядзельскі раён.

«АПРАНАЕМ» СЦЕНЫ І СТОЛЬ КВАТЭРЫ

Гаворка пойдзе пра шпалеры — «адзенне», якое робіць наша жыллё па-сапраўдному ўтульным і прыгожым. Менавіта шпалеры надаюць не тое каб звышнасць любому рамонту, з'яўляюцца апошняй кропкай у ім, але выконваюць даволі значную функцыю ў агульным інтэр'еры.

Пасля заліцця шпалеры ніколі не пацярпелі

Спынімся на найбольш масавых відах шпалераў. Самы старажытны з іх — папярковы. Да несумненна пласцю можна аднесці іх экалагічнае танаасць, таннасць. Падыходзяць для памышканняў у нізкай забудуванасці і вільготнасцю, напрыклад, спальных пакояў, дзіцячых, кабінетаў. Іх даволі проста наклеіваць. Мінусы фактычна выцякаюць з плю-сав: папярковы шпалеры недаўра-вечныя, нясцістойлівыя да механічна-га ўздзеяння, яны адносна хутка вы-гараюць, іх нельга мыць. Затое з-за сваяі таннасці пераклейваць іх можна даволі рэгулярна.

Найбольшая папулярнасцю на сёння карыстаюцца вінілавыя шпа-леры. Яны падыходзяць для па-мышканняў, дзе можа быць віль-готна: кухні, ваннай пакояў, туа-летаў. Іх папяркова аснова пакры-тая слоём вінілу, таму такія шпа-леры не так моцна пэцкаюцца, лёгка мыюцца, да таго ж не так хутка выгараюць.

У сваю чаргу вінілавыя шпа-леры маюць шэраг разнавіднасцяў. Напрыклад, усупенныя. Гэта калі насененая на аснове вінілавага ма-са пад уздзеяннем высокай тэм-пературы ў печы ўспенываецца. Адзінае, такое «адзенне» для па-верхняў ужо не адрозніваецца значнай трываласцю, механічным спосабам яго пашкодзіць даволі лёгка. Успененыя шпалеры могуць мець цясненне, а могуць — аб'ём-ныя мастацкія ўзоры (у апошнім выпадку такія шпалеры ішчэ на-зваюць «тоўстымі»).

Шуаграфія атрымліваецца на вінілавыя паперы шляхам глыбока-га друку з наступным цясненнем, якое адрознівае шаўкавіты бляск. Што і гаварыць, шпалеры вельмі прыгожыя, аднак пад іх паверхні павінаны быць выраўнены ідэальна (а гэта часам зрабіць цяжка, аль-бо патрабуе значных капіталаўла-данняў), інакш усё не вельмі ба-чыня на першы погляд хібы літа-ральна «вельмуць» і будуць кідаць-ца ў вочы. Адзін з найбольш про-с-

папулярных па шэрагу прычын (ца-на, якасць, даўгавечнасць). Ска-жам, ёсць яшчэ тэхстыльныя і вельюравыя — зліпныя дарагія шпа-леры, яны даўжэ не кожнаму па-кішэні. З існага боку, не расказа-лі пра шпалеры пад афарбоўку, шклошпалеры, напрыклад. Пра гэта і іншае пагаворым, не выкло-наючы, у кантэксце «Карыснай па-рады» на іншую будаўнічую тэму.

Вокны на поўнач? Ваш колер жоўты

Гаворка пра «адзенне» для сцен і столі, нельга не спыніцца на яго колеры. Як ужо гаварылася вы-шэй, у цэлым каларовае рашэнне (інтэр'ер) кватэры залежыць у тым ліку і ад падбору шпалераў. Густ, канешне, у кожнага свой, аднак ве-дана некалькіх элементарных пра-вілаў нікому не нашкодзіць, так?

Скажам, нізкія памышканні ў кватэры будуць «вышэйшымі», калі на сценныя паклейце шпалеры з вер-тыкальнымі лініямі. Столь пры гэ-тым павіна заставяцца белай. Эфект узмаціцца, калі яе яшчэ дадаткова падсвятліць. Гарызан-тальная палоска на сценах дасць зусім процілеглы вынік — будзе складацца ілюзія, што яны ніжэй-шыя. Калі шпалеры не даклеіваць да самага верху ці мік імі і стол-лю зрабіць бардзор або зрабіць столі цямяейшай за сцену і на-кі-раваць вертыкальна ўсё кропка-вае сталевае свяцільнікі, гэта ўра-жанне можна істотна павялічыць.

Зрокава павялічыць нелькі па-плошчы пакой можна з дапамогай спалучэння двух тыпаў шпалераў: сцяны без вокнаў і дзвярэй абло-каць шпалерамі з буйным геамет-рычным малюнкам, а для астатніх падабраць светлыя аднатонныя шпалеры з дробным арнамантам. Наадварот, велькіе памяшканне можна «звужыць», калі выбраць шпалеры з нахільнымі лініямі або з насычанымі фарбамі і буйнымі малюнкамі.

Паглыбіць перспектыву можна, калі дальною сцяну аблокаць шпа-лерамі спакойных і ў той жа час інтэнсіўных тонаў (сінімі ці сіне-зя-лёнымі), а бакавыя сцены зрабіць больш светлымі. Столь — у падоў-жну палоску.

Зразумела, мы закранулі не ўсе віды шпалераў, а толькі найбольш

свой «характар». Напрыклад, чор-на «звужае», а белы — «пашырае». Менавіта па гэтай прычыне, як мы ўжо гаварылі, цямяейшая столь будзе падавацца заўсёды ніжэй-шай за светлую, а цямяя тарцо-вае сцяна «зробіць» калідор вуз-кім. У афармленні жылля мы най-перш выкарыстоўваем цяплым то-ны, бо яны заспакоіваюць. Да іх найперш адносіцца ўсе адценні жоўтага і чырвомага колераў. Гэта «цяпелныя» падвідзе для па-мышканняў, дзе мы праводзім шмат часу: спальных пакояў, за-ллы, кухні-сталавой. Дарэчы, ко-леры цяплым тонаў «набляжыць» прыметы: жоўтага сцяны будзе па-давацца бліжэйшай. Некаторыя х-валодныя колеры — блакітны, сіні, фіялетавы — таксама могуць за-данасць, адначасова ствараю-чы ўражанне прасторы. Таму най-перш карысць ад іх выкарыстан-ня будзе ў пакоях для адпачынку, тых, якія моцна праграваюцца сонцам.

Чырвоны колер мабілізую і ўзі-мае настрой. Калі не «перагучыць» з яркасцю, ва ўмеранай колькасці колера выкарыстоўваць для залы, прыхожой. Аранжавы, не ўбу-зуюць, як чырвоны, нясе цяплым і бадзёрасць. Таму моцна сме-ла браць шпалеры з такімі адцен-нямі для дзіцячага пакоя ці кухні.

Жоўты колер — самы цяплы. Найперш можна рэкамендаваць лю-дзям, вокны кватэры якіх выходзяць на паўночны бок. Ілюзію прысутнас-ці сонечнага святла кожна ўзмаціць залістай падлога, напрыклад, паркет ці ламінат з тэкстурой дрэ-ва. Зялёны колер, як вы ўжо за-гадваеце, дапамагае засяродзіць іх, прысціць і сабе, адпачыць. Па-спрабуйце выкарыстаць яго пры афармленні кабінета, спальнага ці дзіцячага пакоя, залы.

Блакітны, як мы ўжо казалі, да-дае «прасторы» і «паветра», надае адчуванне прахалоды. Разам з імі наступны гэты колер можа «знайсці ся-бе» (ці вы — яго?) у спальным па-коі.

Шпалеры вяртанню не падлягаюць. Калі толькі...

Перш чым клеіць навіяныя шпа-леры, абавязкова ўважліва вывучыце інструкцыю-ўкладшы, якая прысутнічае пад аборткай кожна-

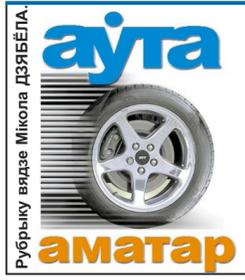
Фота Іліяна ФАМІНА.

га рулона (а дадаткова лепш яшчэ задаць некалькі пытанняў і праду-ду). Паверце, яе палажэнні лепш выконваць (асабліва калі самі шпа-леры каштуюць нятанна), напры-клад, выкарыстоўваць той клей, які рэкамендуецца. Інакш яны проста «спаўзюць» са сцен і вінаваты ў гэтым будзеце толькі вы самі. Вы-творчы брэк выстракаецца не час-та, але такіх выпадкаў бываець. Па-мятаю, у адзін з пакояў на будаў-нічым рынку мы набылі метровай шырын філізэлінавы «пад велюр» шпалеры. Калі брыгада, што пра-водзіла рамонт у кватэры, іх па-клеіла, убачылі: на палове пако-яў рэзальная паверхня нібы ска-лоўра, ёсць адзенне па ко-леру. Пытанне да «рамонтнікаў» — чаму яны паклеілі ўсе шпалеры, не заўважылі брак на першым руло-не — аказалася рытарычным: хібы прагледзелі пры поўным асвят-ленні. Давялося тоўсць ехаць на ры-нак, папярэдне склаўшы на ўсіх правілах прэзэнцію (прапановы вы-рашыць сітуацыю ў дасудовым па-радку) да прадуцця. Уладальніч-фірмы — індывідуальны прадпры-емальнік — напачатку не паверыў, што гаворка ідзе сапраўды пра брак, прыслаў супрацоўніц з лі-чбавым фотаапаратам, якая са шматлікімі ракурсамі зрабіла зды-мкі тых шпалераў. Толькі пасля гэ-тага нам вярнулі грошы за іх, за клеі і нават за паклейку і наступны «дэмантаж» са сцен бра-ку. Праўда, дэлега гэтага брыгадзі-ру нашых рабочых давялося клас-ці афіцыйную паперу-каштарыс на адрас прадуцця.

Увогуле шпалеры ўваходзяць у пералік якасных тавараў, якіх не падлягаюць вяртанню і абме-ну, таму, калі вытворчы брэк ад-сутнічае, а вам пакупка проста перастала падабацца, назад яе не возьмуць. Не возьмуць і ліш-

нія рулоны, калі пасля рамонтна-га ўз'яцця вы застануцца. Праўда, Паверце, яе палажэнні лепш выконваць (асабліва к

БРАТКІ-ПАСАЖЫРЫ

«ПЕЧКА» НЕ СПРАУЛЯЕЦА 3 «ПОТАМ»

У маім аўтамабілі апошнім часам вельмі «пацее» лававое шкло. Праверыў «печку» — працуе добра. Падкажыце, у чым можа быць прычына і як змагацца з такой праблемай?

Аляксандр АНТОНАЎ, Мінск

Зусім верагодна, што ў вашым аўтамабілі забруджана фільтр салона. Замяніце яго на новы, і ваша сістэма вентыляцыі павінна справіцца з «потам». Аднак, калі і гэта не дапаможа, то няясна, на што спецыяльны сродак «ад поту» напрыклад, «Anti-Fog», альбо «Never Fog». Адной апрацоўкі хапае не менш, чым на тыдзень.

якіх загінуў 151 чалавек і 894 — былі паранены.

Яшчэ адзін довол распаўсюджаны від ДТЗ — наезд на пешаходаў. За памянненні перыяд зарэгістравана 2387 такіх аварыяў, у якіх 284 чалавекі загінулі і 922 атрымалі траўмы. Прычым, кожны трэці пешаход, які трапіў пад колы аўта, знаходзіўся ў нецяграваным стане. Увогуле, прыкладна палова ўсіх ДТЗ такога кіталу здараецца па віне пешаходаў, якія ігнаруюць Правілы дарожнага руху.

Аўтадарогі ПРЫБРАЦА ЗА 4 ГАДЗІНЫ

У Беларусі ўстаноўлены дырэктывыя патрабаванні ачысціць дарог ад снегу і апрацоўкі антыгалалядымі рэчывамі.

Паводле звестак прэс-службы дэпартаменту «Белаўтадар», дарогі з інтэнсіўнасцю руху больш за 3 тысяч адзінак транспартных сродкаў у суткі павінны ачышчацца ад снегу не пазней, чым за 4 гадзіны пасля заканчэння снегападу. У экстрэмальных умовах надвор'я гэтыя нарматывы павялічваюцца ў 2 разы. Галоўныя аўтадарогі краіны таксама павінны быць апрацаваны спецыяльнымі рэчывамі не пазней, чым за 3 гадзіны з моманту ўтварэння галаляды.

Аўтаінфарм РЭГІСТРУЮЦЕ ДАГАВОРЫ ў ДАІ

Дзяржаўтаінспекцыя нагадвае, што ў адпаведнасці з прэзідэнцкім Указам № 504 ад 15 кастрычніка гэтага года, з 17 лістапада рэгістрацыя дагавораў куплі-продажу, абмену ці дарання транспартных сродкаў ажыццяўляецца ў ДАІ.

У прыватнасці, мінчане могуць зарэгістраваць памяненныя дакументы ў філіял ДАІ, размешчаныя ў гандлёвым доме «Ждановічы» (вул. Цімашэва, 123), ТАА «Аўта-Дальта» (вул. Мантажнік, 7, п. абласц. ЦЭЦ-4), ААТ «Мінск-Лада» (вул. Сярова, 1). Фасціям сталіцы неабходна звяртацца да вырашэння падобных пытанняў у рэгістрацыйнае падраздзяленне ДАІ, якое знаходзіцца на тэрыторыі выставачнага цэнтру «Аквабел» (пасёлак Баравая, 1).

А ў нядзелью рэгістрацыя адпаведных дакументаў адбываецца з 10 да 17 гадзін непасрэдна ў будынку УДАІ ГУУС Мінгарвыканкома (пр. Дзяржынскага, 3а), у кабінета 110.

Дарчы, за афармленне папераў у ДАІ не трэба плаціць грошай.

Аўтарэйтынг «ЧЭМПІОН» Еўропы

Лепшым аўтамабілем года ў Еўропе прызнаны «Fiat 500».

Да такой высновы адзінагалосна прыйшлі журналісты выдучых аўтамабільных выданняў Старога Свету.

На другім месцы апынулася «Mazda2», якую збіраюць у Іспаніі. «Бронза» — у «Ford Mondeo». А вось суперпапулярны ў Германіі «Mercedes C» даехаў толькі да 6 месца. Гэты бездакорны аўтамабіль аказаўся занадта дарагім для шэраговага еўрапейца, таму і не трапіў нават у «тройку» прызёраў.

Аўтапрам «ТОУТА» сядзе НА «ДЫЕТУ»

Японскі канцэрн «Toyota» плануе ў бліжэйшы час істотна зменшыць вагу сваіх аўтамабіляў, каб зрабіць іх больш эканамічнымі.

Спецыяльны канцэрн падлічылі, што калі аўтамабіль стане «худзейшым» на 100 кг, то будзе спажываць паліва на 2—3 працэнты менш. Японцы ўжо прудумалі, як зменшыць вагу сваіх аўта. Напрыклад, дэталі кузава будуць рабіць толькі з лёгкіх матэрыялаў, а медную электраправодку замяняць на алюмініевую. Усёго ў кожнай мадэлі будзе аб'ёмлена амаль 30 тысяч элементаў. Першымі на «дыету» сядуць самыя папулярныя мадэлі: «Camry», «Corolla» і «Vitz».

Аўтаакцыя ПАЛІВА ЗА ВЕТЛІВАСЦЬ

Краснаярскія «даішнікі» вырашылі заахочыць бензінам заканапашульных і ветлівых кіроўцаў транспартных сродкаў.

Кожнага вадзіцеля, які прапусціць пешаходаў на нэрэгуляваных пераходах, міліцыянеры ўзнагароджваюць бесплатнымі талонамі на 10 і 20 літраў бензіну. Толькі за адзін дзень было раздадзена 2 тony паліва.

Аўтажарт

Дзяржаўтаінспекцыя прымае новы закон. За кіраванне аўтамабілем без праваў паліва 2500 рублёў, а за адсутнасць у вадзіцеля пры сабе грошай — 5000 рублёў.

Родныя, в. В. Мыса.

ШАХМАТЫ

МАСАВЫ КОНКУРС РАШЭННЯў

Заданне № 3. Мат за 2 хадзі. (10+7).

Заданне № 4. Мат за 3 хадзі. (3+2).

Заданне № 5. Мат за 3 хадзі. (8+9).

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

д5 8. cd5 Kd5 9. Фb3 Фa5 10. Cd2 Kc6 11. Kc6 bc6 12. 0-0 Cc3 13. bc3 Ca6 14. Lfd1 Фc5 15. e4 Cc4 16. Фa4 Kf6 17. Фb4 Фh5 18. C14 c5 19. Фb2 La8 20. Le1 Ld7 21. h3 h6 22. a4 Ca6 23. Фa2 Lf8 24. a5 Kc4 25. Cf1 e5 26. g4 Фg6 27. Cc4 e4 28. Cd5 f3 29. c4 h5 30. Kp2 Фf6 31. Lg1 hg4 32. La1 Cc4 33. Ф:c4 Фf4+ 34. Lg3 Ld5 35. Ф:d5 Ld5 36. e5 c4 37. Ld1 c3 38. d6 c2 39. Ld3 Фc4 40. Le3 Фc6 41. Ld3 Фc5 і юны, 16-гадовы Магнус Карлсен выйграў.

Г. Камскі (ЗША) — А. Шыраў (Іспанія). Дэбют ферзевых пешак. 1. d4 d5 2. Cg5 h6 3. Ch4 c5 4. dc5 g5 5. Cg3 Cg7 6. c3 Ka6 7. Фa4 Cc7 8. Фa3 Фc8 9. c6 Cc6 10. Kd2 e5 11. e4 Ke7 12. Kgf3 f6 13. ed5 Cc5 14. Cb5+ Kp7 15. c4 Cc6 16. 0-0 Ld8 17. Ld1 Qd7 18. h4 g4 19. Kh2 Фd4 20. Lf6 h5 21. Kh1 Фc5 22. Фa4 Cb5 23. cb5 Фb4 24. Фc2 Фb5 25. Kc4 Фc6 26. Фb3 Kp8 27. Ka5 Фc7 28. Фb5 Фc5 29. Фb3 і тут белыя здаліся.

3 афарызмаў гросмайстра С. Тартаковера.

• Ахвяраваць лепш за ўсё чужыя фігуры

• Тэорыя шукае, а практыка знаходзіць.

• Шахматная партыя мае тры фазы: прэшыя, у якой спадзюцца, што стаяць лепш; другая, у якой вераць, што стаяць лепш; і трэцяя, у якой бачаць, што стаяць на проигрыш.

Д. Якавенка (Расія) — М. Карлсен (Нарвегія). Абарона Німцовіча. 1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kc3 Cb4 4. Kf3 c5 5. g3 cd4 6. Kd4 0-0 7. Cg2

ОАО «Мінскі приборостроительный завод»

проводит открытый аукцион по продаже недвижимости, расположенной в г. Минске по пр-ту Независимости, 58: комплекс зданий корпусов № 19, № 19а, № 40, общей площадью 7 243,4 кв. м.

Начальная цена продажи 21 822 915 520 рублей РБ с НДС.

Задаток в размере 5% от начальной цены объекта перечисляется на расчетный счет ОАО «Минский приборостроительный завод» № 3012000620011 в филиале ОАО «БПС-Банк» г. Минск, код 334, УНП 100363840.

Порядок проведения торгов оговорен в условиях проведения аукциона.

Аукцион состоится 20 декабря 2007 года в 11.00 по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 58. Заявления и необходимые документы принимаются до 17.00 19 декабря 2007 г. по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 58, код. 603.

СПРАВКИ ПО ТЕЛЕФОНУ: 293 94 40, ФАКС: 331 41 97.

Смяротны аргумент КАРАБІН ЧАСОЎ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ СТАЎ ЗБРОЙА ЗАБОЙСТВА

Заржавелае ружжо 65-гадовага гардзёршчыка аднаго з унітарных прадпрыемстваў сталіцы знайшоў у бачку для смецця непадалёк ад дома. Спачатку хацеў перадаць знаходку супрацоўнікам міліцыі, аднак пакінуў у сябе. Праз некалькі тыдняў падчас сваркі з сынам пэньянер усюшы аб зброі, якая заставалася ў тайніку. Якоў сваркі стаў ракавікам — бацька выстраліў у хлопца. Ад атрыманых раненняў маляды чалавек памёр.

Пэньянер затрыман.

Алена ХАРЛАМАВА, «Мінск-Навіны».

Сёння

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дзя
Мінск	7.47	16.03	8.16
Віцебск	7.43	15.47	8.04
Магілёў	7.38	15.53	8.15
Гомель	7.27	15.56	8.29
Гродна	8.01	16.19	8.18
Брэст	7.55	16.26	8.31

...у суседзяў

ВАРШАВА	НІЎ	РЫГА
+1...+3°C	-3...-1°C	0...+2°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБУРГ
0...+2°C	-5...-3°C	0...+2°C

21 лістапада

Сёння — Сусветны дзень тэлебачання. 1812 год — 195 гадоў назад адбылася Барысаўская бітва паміж расійскай 3-й Заходняй арміяй пад камандаваннем П. Чычава і французскімі войскамі за валоданне горадам Барысавам і мостам праз раку Берэзіну. Абодва бакі панеслі вялікія страты. На кароткі тэрмін французам, умацаваным атакам Я. Дамброўскага, удалося захапіць горад, спаліць і разбурыць яго. 25 лістапада ў захоплены Барысаў прыбыў Напалеон.

1694 год — нарадзіўся Вальтэр (сапр. Мары Франсуа Аруз), вялікі французскі пісьменнік, публіцыст, філосаф-асветнік.

«Няма нічога больш сумнага, чым жыццё жанчыны, якая ўмела быць толькі прыгожай».

Бернар дэ Фантэнель (1657—1756), французскі пісьменнік.

Усміхнёмся!

Мяркуюцца, што наступным голуціным трэнерам зборнай Расіі па футболе будзе Мікалай Валуеў...

— Купіў я шатландскага аўчарку, і яна так моцна суседзю папалоха.

— Што, гучна брэша?

— Яна наогул не гайкае! Але вось гэтыя спадніца ў клетку і валынка...

Выйшаў у свет новы нумар часопіса «Плейбой». Зараз з пробнікамі.

А хто гэта прыехаў такі добранкі, хто прывёз дзядзьку грошчэй?!

— Купіў я шатландскага аўчарку, і яна так моцна суседзю папалоха.

— Што, гучна брэша?

— Яна наогул не гайкае! Але вось гэтыя спадніца ў клетку і валынка...

Выйшаў у свет новы нумар часопіса «Плейбой». Зараз з пробнікамі.

А хто гэта прыехаў такі добранкі, хто прывёз дзядзьку грошчэй?!

— Купіў я шатландскага аўчарку, і яна так моцна суседзю папалоха.

— Што, гучна брэша?

— Яна наогул не гайкае! Але вось гэтыя спадніца ў клетку і валынка...

Выйшаў у свет новы нумар часопіса «Плейбой». Зараз з пробнікамі.

А хто гэта прыехаў такі добранкі, хто прывёз дзядзьку грошчэй?!

— Купіў я шатландскага аўчарку, і яна так моцна суседзю папалоха.

— Што, гучна брэша?

— Яна наогул не гайкае! Але вось гэтыя спадніца ў клетку і валынка...

ВЫБЯЙЦЕ «ЗВЯЗДУ» НА I КВАРТАЛ І I ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА

3 БЯСПЛАТНЫМІ ўКЛАДКАМІ

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ Чырвоная змята

СВАЯ СПРАВА КУПІ ЛЕПШАЕ! ТАВАРЫ ТРАСПЛІТ ЦЕНЫ

Жырандоль Краіна здароўя

ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63850	8800 рублёў на месяц 26400 рублёў на квартал 52800 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІОНЕРАЎ	63145	8300 рублёў на месяц 24900 рублёў на квартал 49800 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63858	14000 рублёў на месяц 42000 рублёў на квартал 84000 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ ўСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДАРОЎ'Я	63239	12800 рублёў на месяц 38400 рублёў на квартал 76800 рублёў на паўгоддзе
ПАДПІСКА «ДА ЗАПАТРАБАВАННЯ» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)		
ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63850	7460 рублёў на месяц 26400 рублёў на квартал 44760 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІОНЕРАЎ	63145	6990 рублёў на месяц 20970 рублёў на квартал 41940 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ	63858	9938 рублёў на месяц 29814 рублёў на квартал 59628 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ ўСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДАРОЎ'Я	63239	9431 рублёў на месяц 28293 рублёў на квартал 56586 рублёў на паўгоддзе

Ёсць нагода КРЫНІЦА ІНФАРМАЦЫІ

ЦІ СРОДАК МАНІПУЛЯЦЫІ?

Калі тэлебачанне не фільтраваць, яно можа стаць пагражальным

У 1996 годзе Генеральная Асамблея ААН абвясціла 21 лістапада Сусветным днём тэлебачання. Гэта было зроблена на прычыне правядзення ў гэты дзень першага Сусветнага тэлевізійнага форуму. Дзяржавам было прапанавана ў межах святкавання абмяняцца тэлевізійнымі праграмамі, прысвечанымі праблемам міру, бяспекі, эканамічнаму і сацыяльнаму развіццю, пашырэнню культурнага абмену.

Гісторыя ТВ пачалася каля 80 гадоў таму. Першыя эксперыменты па выкарыстанні электронных промяняў для перадачы і прыёму выявы на пэўны адлегласці праводзіліся яшчэ ў 20-х гадах мінулага стагоддзя ў ЗША, Японіі і Савецкім Саюзе. У 1933 годзе амерыканскі інжынер расійскага паходжання Уладзімір Зварыкін вынайшоў катодную трубку, якая да гэтага часу з'яўляецца часткай большасці тэлевізараў. Дзякуючы яго адкрыццю, ужо ў 1936 годзе былі распачаты рэгулярныя тэлеперадачы ў Вялікабрытаніі і Германіі, а ў 1941 годзе — у ЗША. Аднак толькі ў 50-я гады тэлебачанне атрымала масавае распаўсюджванне ў Еўропе. Уласныя дзяржаўныя і прыватныя тэлекампаніі ўзніклі яшчэ пазней — у 60—70 гг.

Сёння ў свеце не засталася краіны, не ахопленай тэлебачаннем. Беларусь — не выключэнне. Кожны сезон айчынным тэлеканалам прапаноўваюць нам новыя праграмы, серыялы, ток-шоў. А ЯКУЮ РОЛЮ ІГРАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ ў ВАШЫМ ЖЫЦЦІ І ЦІ ЛІЧЫЦЕ ВЫ СЯБЕ ЗАЛЕЖНЫМ АД «БЛАКІТНАГА» ЭКРАНА?

Мікалай ЛЯВОНАЎ, выканаўчы прадзюсар тэлекампаніі «Ваен-ТВ»:

— У сілу таго, што я працую на тэлебачанні, я сёння не ўяўляю сабе без яго. Гэта мая работа, крыніца маіх даходаў, тое, што забяспечвае задавальненне маіх творчых амбіцый. Увогуле, тэлебачанне — гэта адна з найбольш даступных і лёгкіх ўспрымаемых крыніц інфармацыі. Калі мы нешта чытаем, мы не чуюм, таму нам даводзіцца дадуваць. Калі мы слухаем, мы не бачым, — нам неабходна ўяўляць. Тут жа карцінка суправаджае аўдыёрадама. Як найбольш інфармацыйная крыніца атрымання звестак, якая лягчэй кладацца мне ў галаву, тэлебачанне, безумоўна, знаходзіцца ў мяне на першым месцы. На другім — Інтэрнэт. Калі б можна было тэлебачанне «ўціснуць» ў Інтэрнэт, было б зусім крута.

На халь, я як спажывец маю залежнасць ад тэлебачання. У мяне вельмі вялікі тэлевізар, якога я лічу амаль што сярбам. А з улікам таго, што яго заўсёды можна ўключыць і выключыць, калі захочаш, ён становіцца лепшым сярбам.

Зразумела, тэлебачанне нясе канкрэтную адказнасць за тое, што яно робіць. І калі да яго адносіцца легкадумна, яно можа стаць, калі не небяспечным, дык пагражальным.

Маргарыта СІДАРУК, артыстка Дзяржаўнага акадэмічнага сімфанічнага аркестра Рэспублікі Беларусь пры

Белдзяржфілармонія:

Залежнасць ад тэлебачання ў мяне няма. Бываюць дні, калі я увогуле тэлевізар не ўключаю. У нас з мужам трое дзяцей, мы займаемся з імі музыкой, водзім у басейн. Увесь наш вольны час у асноўным адводзіцца на заняткі. Вось толькі калі дзяткі ўжо спаць пакалі, можам уключыць і паглядзець апошня навіны. Муж у асноўным глядзіць спартыўныя перадачы, а люблю музычныя каналы. Увогуле, найчасцей мы аддаём перавагу АНТ і НТБ. Дабрацца да тэлевізара ў нас атрымліваецца не часта, звычайна на па выдрых. Бывае, што, пераклучачы каналы, патрапім на добры фільм. Праграму тэлеперадач мы купляем рэгулярна, але вывучаем яе рэдка. Безумоўна, што, глядзячы мае дзеці, я абавязкова фільтрую. Фільмы жадаю я ім глядзець не дазваляю, эратычныя сцэны — таксама. Я ўзгадваю сваё дзяцінства: мае бацькі закрывалі нам з братамі каналы на экране нехта цалаваўся. Разам з дзецьмі мы перыядычна ходзім у кінатэатр. Гэта цэлая паездка, узначалены эмоцыі ў параўнанні з праграмам фільма дома на відэа.

Ганна БАНАДЫК, начальнік аддзялення арганізацыі ўзаемадзеяння са СМІ і прапагандаў біспекі дарожнага руху УДАІ МУС:

— Тэлебачанне разам з іншымі сродкамі масавай інфармацыі — гэта чацвёртае ўлада. Многае залежыць ад таго, якія паддадуць інфармацыю. Яны фарміруюць грамадскую думку і могуць быць выкарыстаны для маніпулявання

нашай сьвядомасцю. Тэлебачанне — дзейсны сродак стварэння грамадскай думкі ў галіне палітыкі, культуры, маралі. Сёння на ТБ з'явілася шмат сацыяльнай рэкламы, мяне гэта вельмі радзіць. Такія ролікі ўзнікаюць вострыя сацыяльнае пытанні, прымушаюць людзей звярнуцца на іх увагу, задумацца. Раней я рэдка глядзела тэлебачанне, затое вельмі шчыльна з ім супрацоўнічала: давала інтэрв'ю, удзельнічала ў прэс-канферэнцыях, ток-шоў і г.д. Гэта быў асноўны сродак маёй работы па прапагандае біспекі на дарогах.

Зараз, калі я ў дэкрэтным адпачынку, я стаўлюся да тэлебачання як спажывец. Я імкнусь глядзець навіны, каб быць у курсе падзей. А вось серыялы мяне не задавальняюць.

Ганна ЦУБЕР, урачч-патолагаганатоміна Мінскага гарадскога клінічнага паталагаганатомічнага бюро:

Я не лічу сябе чалавекам, залежным ад тэлебачання. У маім жыцці яно іграе другасную ролю. На першым месцы — кантактаванне з сябрамі, кнігі, музыка. Калі я ўключаю тэлевізар, то выбіраю Дзясавічу ці Націонал Геаргіявіч, іншыя інфармацыйна-пазнавальныя каналы. Я не ўспрымаю праграмы, пазбаўленыя ін-

тэлекту ці проста назвавальных момантаў.

Пётр СТАСЕВІЧ, ілюзіяніст міжнароднай катэгорыі:

— Я не лічу сябе залежным ад тэлебачання, бо на яго прагляд у мяне па вялікім рахунку проста няма часу. Натуральна, як крыніца інфармацыі, яно іграе важную ролю. Вялізнае значэнне маюць і розныя сацыяльныя акцыі, напрыклад, «Мінус 100», прапагандаваны тэлебачаннем, сацыяльная рэклама. А вось навіны і бруд на экраны — гэта дрэнна. Я ўзгадваю сваю маладосць, тды та, калі на тэлебачанні не было татальнага сфажыства, тады я і сам былі больш чыстымі. Сёння яно пераімае ўсё дрэннае, што ёсць на Захадзе. Нашаму беларускаму тэлебачанню я пажадаў бы больш чыстых перадач, больш вясёлых, добрых, лёгкіх фільмаў, кітталу «Аперачыі «Ы». Не трэба гуржуча глядача, карміць яго толькі кармацыйным кіна, гэта вельмі дрэнна. Хто хоча — няхай набывае асобны канал і глядзіць баевыя і фільмы жахаў. Яшчэ пажадаю айчынным ТБ больш цікавых і вясёлых токшоў. Людзям лягчэй жыцьца, калі ўсё гэта ёсць.

Інга МІНДАЛЁВА.